

MĀRUPES NOVADA DEMOGRĀFIJAS TENDENCES UN APDZĪVOJUMA STRUKTŪRA

Saturs

Ievads.....	3
Termini un saīsinājumi.....	3
1. Demogrāfiskās situācijas raksturojums	4
1.1. Iedzīvotāju skaits un tā izmaiņas	4
1.2. Iedzīvotāju dabiskā kustība.....	6
1.3. Iedzīvotāju migrācija.....	6
1.4. Iedzīvotāju vecuma struktūra	7
2. Demogrāfiskās situācijas nākotnes perspektīva	9
2.1. Kohortas analīzes metode	9
2.2. Trīs scenāriji	10
2.3. Bāzes scenārijs	11
2.4. Iedzīvotāju piesaistes scenārijs.....	12
2.5. Krīzes scenārijs.....	13
3. Esošā apdzīvojuma struktūra.....	15
3.1. Iedzīvotāju izvietojums	15
3.2. Apdzīvojums piegulošajās teritorijās	18
3.3. Ciemu teritorijas un apdzīvojums	20
4. Apdzīvojuma centru analīze.....	22
4.1. Novada lielākie apdzīvojuma centri	22
4.2. Apdzīvoto centru izaugsmes potenciāls un prognozētās nepieciešamības	22
4.3. Mārupes novada administratīvā centra izvēle.....	25
5. Apdzīvojuma struktūras analīze.....	27
5.1. Apdzīvojuma struktūras izmaiņu tendences.....	27
5.2. Demogrāfiskās situācijas un apdzīvojuma struktūras SVID analīze	28
6. Apdzīvojuma struktūras attīstības virzieni.....	31
6.1. Dalījums apkaimēs	31

6.2. Mārupes novada loma Rīgas metropoles areālā	37
6.3. Ilgtermiņa prioritātes apdzīvojuma struktūrai	39
6.4. Vadlīnijas apdzīvojuma struktūras attīstībai	39
7. Sasniedzamie rādītāji	41

Ievads

Atbilstoši 2020.gada 23.jūnija likumam “Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums” bijušie Babītes un Mārupes novadi tiek apvienoti vienā administratīvajā teritorijā: Mārupes novadā. Atbilstoši šim likumam, jaunajā Mārupes novadā būs četras teritoriālā iedalījuma vienības – Babītes pagasts, Mārupes pagasts, Salas pagasts, kā arī, no 2022. gada 1. jūlija – Mārupes pilsēta.¹

Šo pārmaiņu ietvaros tiek izstrādāta arī jaunveidojamā Mārupes novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2022.-2034.gadam (turpmāk – IAS), kurā, izvērtējot nacionālā un reģionālā līmenī noteiktos attīstības virzienus, tiks noteikts vietējās pašvaldības ilgtermiņa attīstības redzējums, mērķi, prioritātes un telpiskās attīstības perspektīva.

Būtiska stratēģijas daļa ir šeit piedāvātais ziņojums par novadā esošo iedzīvotāju sastāvu un izvietojumu, apdzīvojuma struktūru, kā arī iedzīvotāju skaita, vecuma un dzimuma sastāva nākotnes prognozes un apdzīvojuma struktūras nākotnes tendences, t.sk. ņemot vērā plašākas – Rīgas metropoles reģiona, visas valsts un starptautiskās attīstības tendences. Izstrādājot ziņojumu, ir izmantoti un apvienoti bijušo Babītes un Mārupes novadu dati.

Ziņojumu 2021.gada februārī – jūnijā izstrādāja SIA “Emerging Solutions”, eksperti – Gatis Pāvils un Pēteris Bethers.

Termini un saīsinājumi

Termins, saīsinājums	Skaidrojums
CSP	Centrālā statistikas pārvalde
Bijušais Babītes novads	Babītes novads pirms 2020.gada administratīvās reformas
Bijušais Mārupes novads	Mārupes novads pirms 2020.gada administratīvās reformas
Mārupes novads	Topošais Mārupes novads, kas ietver Babītes pagastu, Mārupes pagastu un Mārupes pilsētu
PMLP	Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde

¹ “Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma” pielikums “Administratīvās teritorijas, to administratīvie centri un teritoriālā iedalījuma vienības”.

1. Demogrāfiskās situācijas raksturojums

Mārupes novada demogrāfiskā situācija krasi atšķiras no kopējās Latvijas demogrāfiskās situācijas. Šajā teritorijā iedzīvotāju skaits strauji pieaug gan dabiskās kustības (dzimstības pārsvars pār mirstību), gan migrācijas procesu rezultātā un novada iedzīvotāju vecuma struktūra liecina par demogrāfisko ilgtspēju arī turpmāk.

1.1. Iedzīvotāju skaits un tā izmaiņas

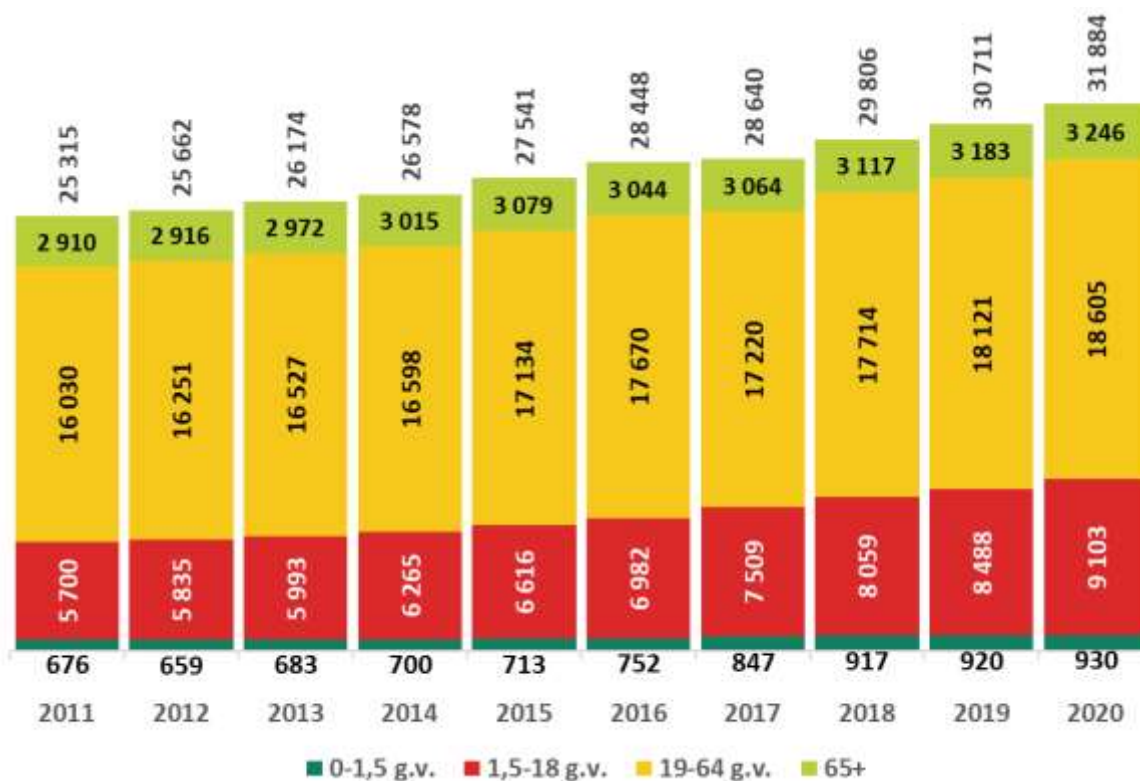
Pēc Centrālās statistikas pārvaldes (turpmāk – CSP) datiem 2020.gada sākumā bijušajos Babītes un Mārupes novados dzīvoja 31 884 iedzīvotāji: 1,7% no Latvijas kopējā iedzīvotāju skaita.²

Bijušajā Babītes novadā 2020.gada sākumā dzīvoja 11 131 cilvēki bet Mārupes novadā – 20 753 iedzīvotāji.

Laika posmā no 2011.gada līdz 2020.gadam iedzīvotāju skaits šajā teritorijā ik gadu ir pieaudzis, kopumā palielinoties par 6 569 cilvēkiem, t.i. par 26%, salīdzinot ar 2011.gadu. Bijušajā Babītes novadā iedzīvotāju skaits šajā laikā pieauga par 1 728 iedzīvotājiem, t.i. par 18%, bet bijušajā Mārupes novadā iedzīvotāju skaits pieauga par 4841 cilvēkiem, t.i. – par 30%.

Latvijas kontekstā tas ir uzskatāms par ļoti strauju pieaugumu (1.1.attēls).

1.1.attēls: Iedzīvotāju skaita izmaiņas bijušajos Mārupes un Babītes novados, 2011.-2020.gads.

Bijušo Babītes un Mārupes novadu situācija šajā ziņā krasi atšķiras no situācijas Latvijā, kur iedzīvotāju skaits laika posmā no 2011. līdz 2020.gadam kritās par 8% un no situācijas Rīgā, kur iedzīvotāju skaits kritās par 4,8%.

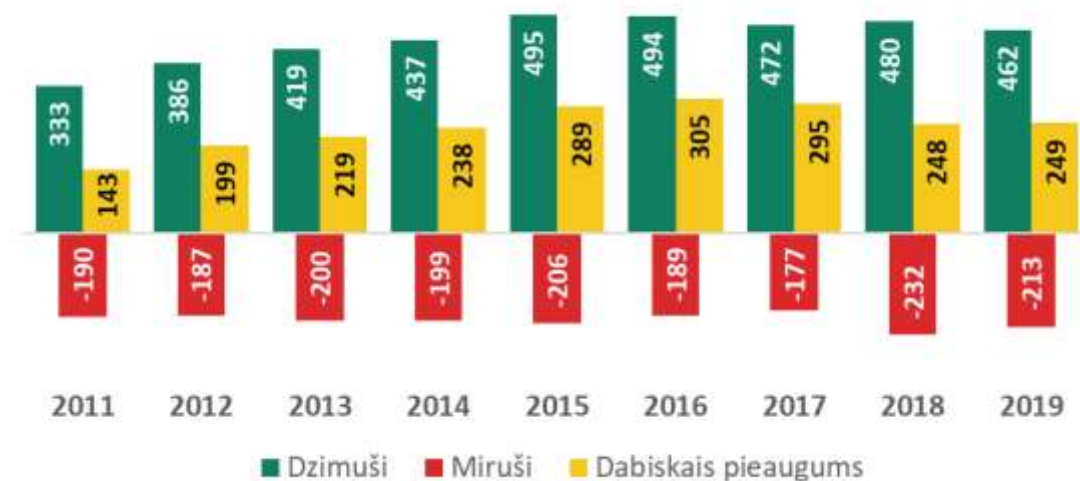
² Iedzīvotāji pēc dzimuma un dzimšanas valsts reģionos, republikas pilsētās, novados, novadu pilsētās, pagastos, apkaimēs un blīvi apdzīvotās teritorijās gada sākumā. Centrālās statistikas pārvaldes oficiālās statistikas portāls, https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_POP_IR_IRV/IRV070

Pierīgas reģionā iedzīvotāju skaits šajā laika posmā pieauga par 0,7% un nozīmīgu daļu no šī pieauguma veido tieši bijušajos Babītes un Mārupes novados notikušais iedzīvotāju skaita pieaugums.

1.2. Iedzīvotāju dabiskā kustība

Dzimumstība³ ik gadu ir būtiski pārsniegusi mirstību⁴ (1.2.attēls). Rezultātā aptuveni trešo daļu no iedzīvotāju pieauguma bijušajos Babītes un Mārupes novados ir devusi tieši iedzīvotāju dabiskā kustība.

1.2.attēls: Iedzīvotāju dabiskā kustība bijušajos Mārupes un Babītes novados, 2011.–2019.gads.

2019.gadā bijušajā Babītes novadā migrācijas rezultātā iedzīvotāju skaits pieauga par 385 cilvēkiem, bijušajā Mārupes novadā – par 539 cilvēkiem.

Dzimušo skaits novadā kopumā pieaug, lai gan kopš 2015.gada jaundzimušo skaits ir nedaudz krities. Mirušo skaits ir nedaudz pieaudzis, tomēr mirstības koeficients novadā ir pat nedaudz krities.

1.3. Iedzīvotāju migrācija

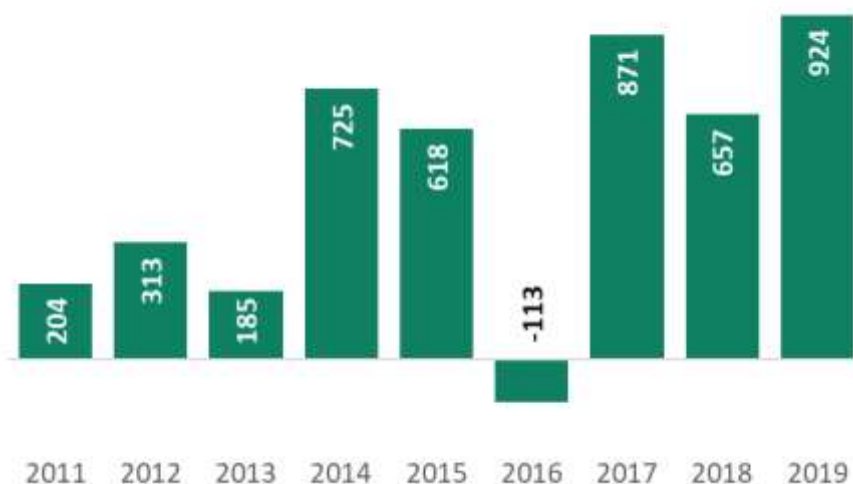
Kopumā bijušajos Babītes un Mārupes novados līdz šim ir ieradušies ievērojami vairāk iedzīvotāju⁵, nekā tos atstāj (1.3.attēls).

Pozitīvajam migrācijas saldo līdz šim ir bijusi pieaugoša tendence. Starptautiskās migrācijas ietvaros laika posmā no 2011. līdz 2019.gadam bijušajos Babītes un Mārupes novadi ir zaudējuši 368 cilvēkus, kas nozīmē to, ka pozitīvais migrācijas saldo ir sasniegts tikai uz pārējo Latvijas pašvaldību rēķina.

³ IDS030. Dzīvi dzimušo skaits pēc dzimšanas reģiona, republikas pilsētās un novados, Centrālās statistikas pārvaldes oficiālās statistikas portāls, https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_POP_ID_IDS/IDS030

⁴ MOR30. Mirstība sadalījumā pa galvenajiem nāves cēloņiem, reģioniem, pilsētām un novadiem. Veselības statistikas datubāze, https://statistika.spkc.gov.lv/pxweb/lv/Health/Health_Mirstiba/MOR30_ledzivotaju_mirst_terit_sadalijuma.px/

⁵ IBE070. Iedzīvotāju ilgtermiņa migrācijas saldo reģionos, republikas pilsētās un novados 1996 – 2020. Centrālās statistikas pārvaldes oficiālās statistikas portāls, https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_POP_IB_IBE/IBE070

1.3.attēls: Iedzīvotāju migrācijas saldo bijušajos Mārupes un Babītes novados, 2011.-2019.gads⁶.

2016.gada iedzīvotāju skaita kritumu lielā mērā nosaka netipisks bijušā Mārupes novada negatīvais migrācijas saldo: šajā gadā bijušais Mārupes novads zaudēja 325 iedzīvotājus, kamēr bijušais Babītes novads ieguva 212 iedzīvotājus. Šāda krituma iemesli nav zināmi.

2019.gadā bijušajā Babītes novadā migrācijas rezultātā iedzīvotāju skaits pieauga par 385 cilvēkiem, bet bijušajā Mārupes novadā – par 539 cilvēkiem.

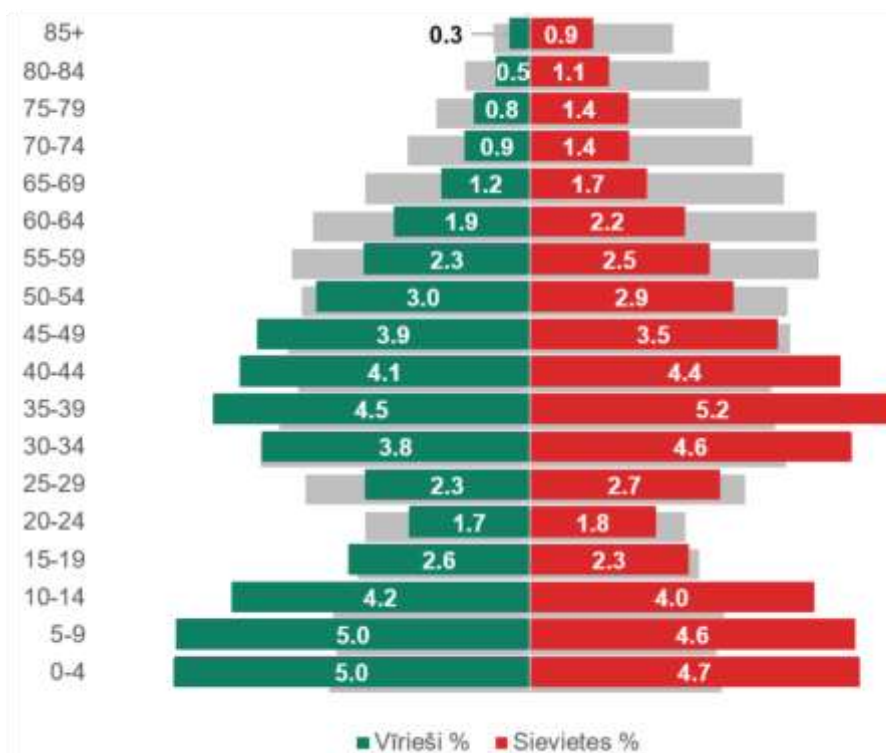
1.4. Iedzīvotāju vecuma struktūra

Bijušos Babītes un Mārupes novadus raksturo Latvijai netipiska vecuma struktūra⁷: novadā ir procentuāli augsts bērnu skaits un augsts agrīnā darbības vecuma (30-44 gadi) iedzīvotāju skaits. Senioru skaits Mārupes novadā ir ļoti mazs. Līdz ar to šīs teritorijas iedzīvotāju vecuma struktūra būtiski atšķiras no kopējās Latvijas iedzīvotāju vecuma struktūras, kur bērnu skaits ir mazs, savukārt, senioru skaits - liels (1.4.attēls).

⁶ Dati iegūti, summējot bijušo Babītes un Mārupes novadu migrācijas saldo datus. Faktiskie skaitļi var būt nedaudz mazāki, jo daļa iedzīvotāju, iespējams, ir migrējusi starp bijušajiem Babītes un Mārupes novadiem.

⁷ IRG010. Iedzīvotāju skaits un īpatsvars pēc dzimuma, ģimenes stāvokļa un pa vecuma grupām reģionos, republikas pilsētās un novados gada sākumā 2011 – 2021. Centrālās statistikas pārvaldes oficiālās statistikas portāls, https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_POP_IR_IRG/IRG010

1.4.attēls: Bijušo Mārupes un Babītes novadu iedzīvotāju vecuma struktūra salīdzinājumā ar Latvijas iedzīvotāju vecuma struktūru (pelēkā krāsā), 2020.gads.

Šāda vecuma struktūra ir raksturīga vietām, kur ir nesen sākusies liela apjoma imigrācija, jo uz jaunu dzīves vietu pārsvarā pārceļas jauni cilvēki, kas tikai veido vai tikko izveidojuši ģimenes.

15-29 gadus vecu cilvēku īpatsvars novadā ir pat zemāks, nekā vidēji Latvijā, kas, visdrīzāk, ir skaidrojams ar to, ka novadu izteikti atstāj vispārējās izglītības iestādes beigušie novada iedzīvotāji, kuri atstāj vecāku mājas, pārceļoties uz citām valstīm, vai, visbiežāk, uz blakus esošo Rīgu, kur ir daudz vairāk iespēju īrēt salīdzinoši lētākus mājokļus.

Otrs nozīmīgs iemesls iedzīvotāju skaita samazinājumam šajā vecuma kategorijā ir visai Latvijai raksturīgie emigrācijas procesi 1990ajos gados un 21.gs. sākumā, kas noveda pie krasa dzimstības krituma pirms 20-30 gadiem.

2. Demogrāfiskās situācijas nākotnes perspektīva

2.1. Kohortas analīzes metode

Mārupes novada iedzīvotāju skaita nākotnes prognozēm ir izmantots īpašs SIA “Emerging Solutions” izstrādāts matemātiskais modelis, kas balstīts uz populācijas **kohortas analīzes metodi**⁸. Apzinoties šī matemātiskā modeļa limitētās iespējas, prognozes ir papildinātas ar citu, t.s. paredzējuma metodi – trim scenārijiem, katram no tiem atsevišķi piemērojot kohortas analīzes metodi.

Iedzīvotāju skaita nākotnes prognozēšanā eksistē dažādi matemātiskie modeļi. Vairums no tiem balstās uz kohortas metodi, t.i. iedzīvotāju sadalījumu vecuma grupās, katrai no šīm grupām identificējot noteiktus vēsturiskos prognozētos lielumus (skaits dalījumā pa dzimumiem, dzimstība, mirstība, migrācija) un katrai no šīm vecuma grupām atsevišķi prognozējot nākotnes tendences. Šīm metodēm tiek doti dažādi nosaukumi, piemēram, kohortas komponentes projekcijas metode, kohortas izdzīvošanas projekcijas metode un citi.

Kohortas analīzes rezultātā tiek iegūti dati par nākotnē gaidāmo auglīgā vecuma sievietes skaitu katrā no kohortas grupām, dzimstības līmeni katrā no šīm grupām un rezultātā – nākotnē gaidāmo jaundzimušo skaitu, kā arī pārējo vecuma grupu cilvēku skaitu, kas mainīsies migrācijas un mirstības rezultātā. Šādi tiek iegūti dati par prognozējamo iedzīvotāju skaitu dažādās vecuma grupās dalījumā pa dzimumiem, ļaujot prognozēt dažādām vecuma grupām nepieciešamo pakalpojumu apjomu.

Metodes priekšrocības un trūkumi

Kohortas analīzes modelim ir savi trūkumi, t.sk. tas neļauj tiešā veidā iekļaut ārpus demogrāfiskās metodes esošos lielumus (piem. jauna dzelzceļa stacijas izbūves ietekme, uzņēmumu veiksmes vai neveiksmes, jaunu dzīvojamo māju projekti) un šādas ietekmes nākas modelēt aptuveni, balstoties uz pieņēmumiem. Tāpat, šis modelis sniedz precīzākus datus par gados jaunākajiem iedzīvotājiem, savukārt, gados vecākiem cilvēkiem pieaug šī modeļa neprecizitāte.⁹

Populācijas kohortas analīze precīzāku rezultātu sniedz lielākām iedzīvotāju grupām, savukārt nelielākām iedzīvotāju grupām šī analīze (tāpat kā jebkura cita zināmā analīzes metode) nevar sniegt uzticamas prognozes, jo nelielās iedzīvotāju grupās ir daudz būtiskāka nejaušu notikumu ietekme. Lielākā daļa šādu iepriekš neprognozētu notikumu ir saistīta ar imigrācijas procesiem, kurus ir praktiski neiespējami prognozēt. Šī iemesla dēļ šī metode nav rekomendējama dažus tūkstošus lielai iedzīvotāju grupai, ja šī grupa cieši mijiedarbojas ar citām iedzīvotāju grupām – taču šādām iedzīvotāju grupām nav arī citu matemātiskās prognozēšanas metožu.

Par spīti kritikai, pašlaik nav izveidotas citas, precīzākas metodes iedzīvotāju skaita un struktūras nākotnes prognozēšanai.

Nepieciešamie dati un to avots

Nozīmīga sastāvdaļa kohortas analīzes veikšanai ir pētāmās iedzīvotāju kopas vēsturiskie dati vismaz pēdējo 10 gadu ilgumā, kas ļauj secināt, kādas ir šīs kopas raksturīgās iezīmes un, līdz ar to, ļauj precīzāk noteikt arī

⁸ Lesson 8: The Cohort Component Population Projection Method, <https://www.measureevaluation.org/resources/training/online-courses-and-resources/non-certificate-courses-and-mini-tutorials/population-analysis-for-planners/lesson-8/lesson-8-the-cohort-component-population-projection-method>

Vienkāršots šīs metodes matemātiskā mehānisms apraksts. SIA “Emerging Solutions” izmantotais modelis iekļauj plašāku datu kopu, t.k. Latvijai raksturīgo migrācijas vecuma modeli, mirstības izmaiņu modelēšanu, kā arī dzimstības izmaiņu modelēšanu auglīgā vecuma sievietēm dalījumā pa 5 gadu vecuma grupām. SIA “Emerging Solutions” modelis ļauj prognozēt iedzīvotāju skaitu katram gadam, nevis tikai ar 5 gadu soli.

⁹ Stanley K. Smith & Jeff Tayman. An evaluation of population projections by age. Demography volume 40, pages 741–757 (2003).

nākotnes tendences. Uzkrātā prognozēšanas pieredze liecina, ka vairums tendenču iedzīvotāju kopās mainās lēni un pakāpeniski. Izņēmums ir migrācijas procesi, kurus nav iespējams precīzi prognozēt, jo tos nosaka iepriekš neprognozējamu faktoru kopa, pie kam vairums šo faktoru ir ārpus analizējamās iedzīvotāju kopas.

Mārupes novada iedzīvotāju nākotnes skaita un vecuma sastāva prognozēšanai ir izmantoti šādi dati:

- Novada (t.i. bijušo Babītes un Mārupes novadu) iedzīvotāju skaits dalījumā pa 5 gadu vecuma grupām un dzimumiem pēdējo 10 gadu laikā;
- dzimstības koeficienti dalījumā pa sieviešu 5 gadu vecuma grupām pēdējo 10 gadu laikā;
- mirstības koeficienti dalījumā pa 5 gadu vecuma grupām pēdējo 10 gadu laikā;
- migrācijas saldo dati pēdējo 10 gadu laikā;
- Latvijai tipiskā migrācijas vecuma struktūras līkne.

Kohortas analīzes ietvaros ir izmantoti Centrālās statistikas pārvaldes (CSP) dati, jo tikai šie dati sniedz salīdzinoši pilnvērtīgāku ainu, tajā skaitā ilgtermiņa datus, datus dalījumā pa 5 gadu vecuma grupām, dzimstības un mirstības koeficientus dalījumā pa 5 gadu grupām, migrāciju utt. Šie dati ir iegūti ar savstarpēji saskaņotu metodoloģiju. Cits nozīmīgs un bieži izmantots iedzīvotāju statistikas datu avots Latvijā ir Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes (PMLP) rīcībā esošie dati par pašvaldībās deklarētajiem iedzīvotājiem. Jebkurā Latvijas pašvaldībā šie dati atšķiras no CSP datiem un šīm atšķirībām ir daudzveidīgi iemesli, piemēram:

- PMLP datus kļūdas rada fakts, ka novadā faktiski neesoši iedzīvotāji deklarējas (savu iespēju robežās) tajās pašvaldībās, kur dažādu iemeslu dēļ viņiem to ir izdevīgāk darīt;
- CSP datus kļūdas agrāk radīja fakts, ka tautas skaitīšana tiek veikta reizi 10 gados un laika gaitā līdz nākamajai skaitīšanai uzkrājas datu kļūdas, kā arī pati skaitīšana ne vienmēr sniedza pilnībā uzticamus datus. Jaunā tautas skaitīšana norisinās 2021.gadā pēc jaunas metodoloģijas, Centrālajai statistikas pārvaldei iegūstot datus no dažādām valsts iestādēm, tajā skaitā arī no PMLP, tomēr šī darba ietvaros jaunie dati vēl nav pieejami un netiek izmantoti. Tomēr jau pirms 2021.gada datu atjaunināšanas PMLP dati jau veido daļu no CSP rīcībā esošās informācijas. Matemātiskās apstrādes ietvaros šie dati tiek precizēti un saskaņoti ar citiem datu avotiem, piemēram, Valsts ieņēmumu dienesta, Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras un citu iestāžu datiem. Rezultātā CSP dati kopumā ir uzskatāmi par salīdzinoši uzticamāku datu avotu.

Līdzšinējās prognozes

Bijušā Mārupes novada plānošanas dokumentos, analizējot un prognozējot iedzīvotāju skaitu un sastāvu, ir izmantoti gan PMLP dati (Mārupes novada attīstības programma 2020. – 2026.gadam), gan CSP dati (Mārupes novada sporta un aktīvās atpūtas attīstības stratēģija 2016.-2020.gadam). Babītes novada attīstības programmā 2014.-2020.gadam ir izmantoti CSP dati.

Līdz šim veikto bijušā Mārupes novada iedzīvotāju skaita prognožu analīze liecina, ka būtiskākā šo prognožu nepilnība ir **uzskats, ka šobrīd ir sasniegts imigrācijas maksimums** – tā, piemēram, gan attīstības programmā, gan sporta un aktīvās atpūtas stratēģijās ir pieņemts, ka imigrācijas maksimums ir sasniegts jau ap 2019.gadu (2019.gadā veidotā attīstības programma) vai attiecīgi ap 2015.gadu (2014.gadā izstrādātā sporta un aktīvās atpūtas stratēģija 2016.-2020.gadam). Faktiski iedzīvotāju imigrācija Mārupes novadā 2020.gadā ir augstāka nekā dažos iepriekšējos gados.

Sporta un aktīvās atpūtas stratēģijas ietvaros tika prognozēts, ka 2020.gadā bijušajā Mārupes novadā būs 21 188 iedzīvotāji, kamēr faktiski šeit bija 20 753 iedzīvotāji. 2% (425 iedzīvotāji) lielā kļūda ir radusies, pārāk optimistiski prognozējot kopējo imigrantu skaitu laika posmā no 2015.līdz 2020.gadam: ja stratēģijā tika prognozēts, ka šajā laikposmā bijušajā Mārupes novadā ieradīsies par 3450 iedzīvotājiem vairāk, nekā aizbrauks, faktiski ieradās 2554 iedzīvotāji.

2.2. Trīs scenāriji

Ņemot vērā, ka viens no nozīmīgākajiem iedzīvotāju skaita izmaiņu faktoriem – migrācija – ir grūti prognozējams, matemātiskā prognoze (*forecast*) šī darba ietvaros ir papildināta ar vēl vienu metodi: t.s.

paredzēšanas (*foresight*) metodi – atšķirīgiem scenārijiem, kuros subjektīvi tiek ieskicētas atšķirīgas migrācijas un sociālās situācijas ainas, lai izvērtētu, pie cik lielām atšķirībām tās var novest.

Darba ietvaros ir sagatavota kohortas analīze trim scenārijiem laika posmam līdz 2040.gadam:

- Pirmais scenārijs (**bāzes scenārijs**) paredz situāciju, kurā sociālekonomiskā situācija Mārupes novadā pakāpeniski uzlabojas un turpinās novadam raksturīgā mājokļu attīstība, t.i. gan privātmāju būvniecība, gan daudzdzīvokļu namu būvniecība. Tomēr, šī scenārija ietvaros iedzīvotāju pārcelšanās uz Mārupes novadu pakāpeniski noplok līdz 380 cilvēkiem gadā divu iemeslu dēļ: a) Rīgā, visdrīzāk, tiks veidota pievilcīgāka dzīves vide nekā līdz šim; b) kopējais iedzīvotāju skaits Latvijā turpinās sarukt un, līdz ar to, kritīsies arī jauno ģimeņu skaits, kam pārcelties uz Pierīgu. Novads šī scenārija ietvaros, visdrīzāk, piesaistīs maz ārvalstu imigrantu, jo novadā būs maz izīrējamu un lētu mājokļu.
- Otrais scenārijs (**iedzīvotāju piesaistes scenārijs**) paredz situāciju, kurā Mārupes novadā notiek ievērojami straujāka mājokļu attīstība, t.sk. daudzdzīvokļu namu būvniecība, piesaistot gan Latvijas, gan arī ārvalstu imigrantus – jo būs pieejams vairāk mājokļu daudzdzīvokļu namos. Novadā ik gadu ienāktu ap 650 – 700 iedzīvotāju, kas novestu arī pie dzimstības pieauguma.
- Trešais scenārijs (**krīzes scenārijs**) paredz situāciju, kurā Mārupes novadā sākas un ilgstoši turpinās demogrāfiskā krīze, t.i. strauji krītas novadā ienākošo iedzīvotāju skaits un pakāpeniski novadu sāk atstāt vairāk iedzīvotāju, nekā tajā ienāk (negatīvs migrācijas saldo).

2.3. Bāzes scenārijs

Bāzes scenārija ietvaros veiktie aprēķini liecina, ka iedzīvotāju skaits Mārupes novadā, visdrīzāk, turpinās stabili pieaugt visās vecuma grupās (2.1.attēls), 2040.gadā pārsniedzot 45 000. Prognozes liecina, ka šī scenārija ietvaros ap 2036-2038.gadu novada iedzīvotāju skaits pārsniegs Jūrmalas iedzīvotāju skaitu un ap 2042.gadu – Jelgavas iedzīvotāju skaitu.

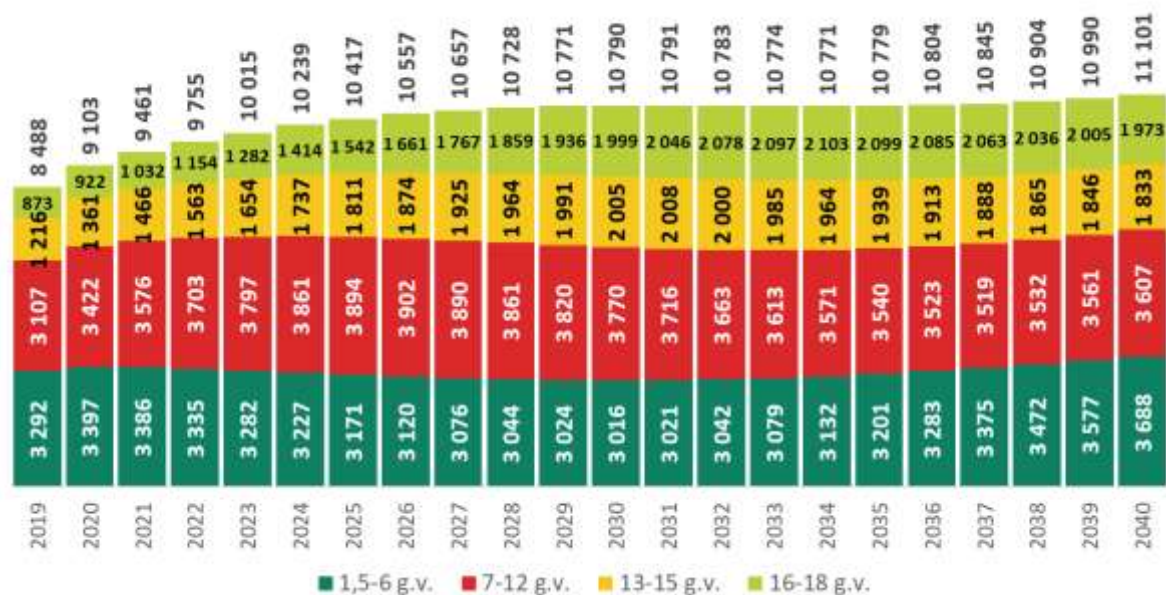
2.1.attēls: Mārupes novada iedzīvotāju skaita izmaiņu prognozes dalījumā pa galvenajām vecuma grupām, bāzes scenārijs, 2019-2040.gads.

Visstraujāk, par 57% pieaugs gan senioru, gan darbspējīgā vecuma iedzīvotāju skaits. 1,5 – 18 gadus veco iedzīvotāju (t.i. potenciālo bērnudārzu un izglītības iestāžu klientu) skaits pieaugs mazāk strauji – par 32%, līdz 1,5 gadus veco bērnu skaits augs par 15%.

Dalījumā pa izglītības vecuma pakāpēm aina būs sarežģītāka (2.2.attēls).

2.2.attēls: Mārupes novada bērnu un jauniešu skaita izmaiņu prognozes dalījumā pa galvenajām izglītības pakalpojumu vecuma grupām, 2019-2040.gads.

Potenciālo pirmsskolas izglītības iestāžu apmeklētāju – 1,5 līdz 6 gadus vecu bērnu – skaits kopumā stabilizēsies un pat kritīsies, atsākot pieaugt tikai ap 2037.gadu. Tas ir skaidrojams ar to faktu, ka turpmāk strauji kritīsies auglīgā vecuma sievietes skaits (sk. vecuma piramīdu 4.attēlā) un pat imigrācijas procesi to nespēs kompensēt.

Turpmāko 5-6 gadu laikā pieaugs potenciālo sākumskolas (7-12 g.v.) klientu skaits, kas pēc tam kritīsies. Pamatskolas vecāko klašu (13 – 15 g.v.) audzēkņu skaits pieaugs jau dažu tuvāko gadu laikā, taču pēc tam tas ilgstoši nemainīsies.

Būtiskākās izmaiņas ir gaidāmas vidusskolas vecuma (16 – 18 g.v.) grupā, kuras skaits tuvāko 7-9 gadu laikā dubultosies, pēc tam stabilizējoties.

2.4. Iedzīvotāju piesaistes scenārijs

Šī scenārija ietvaros iedzīvotāju skaits pieaugs ievērojami straujāk, ko veicinās ne tikai lielāks jaunu imigrantu pieplūdums, bet arī tam sekojošs lielāks jaundzimušo skaits (2.3.attēls).

2.3.attēls: Mārupes novada iedzīvotāju skaita izmaiņu prognozes dalījumā pa galvenajām vecuma grupām, iedzīvotāju piesaistes scenārijs, 2019-2040.gads.

Šī scenārija ietvaros visstraujāk (par 85%) pieaugtu darbaspējīgā vecuma iedzīvotāju skaits), par 68% pieaugtu senioru skaits. Bērnodārza un skolas vecuma bērnu un jauniešu skaits pieaugtu par 66%, jaundzimušo līdz 1,5 gadu vecumam skaits pieaugtu par 49%.

Līdzīgi, kā iepriekšējā scenārija gadījumā, 1,5 līdz 6 gadus vecu bērnu skaits būtiski vairs nepieaug, stabilizējoties ap 3 200 un uzsāk strauju pieaugumu tikai ap 2033.gadu. 7-12 gadus vecu bērnu skaits pakāpeniski aug no tagadējiem 3 400 līdz 4 300. 13-15 gadus veco bērnu skaits aug straujāk no tagadējiem 1 400 līdz 2 100. Visstraujāk aug 16 – 18 gadus veco jauniešu skaits no tagadējiem 900 līdz 2 200.

2.5. Krīzes scenārijs

Šī scenārija ietvaros, pat par spīti tam, ka no novada aizplūst vairāk iedzīvotāju, nekā tajā ienāk, iedzīvotāju skaits novadā būtu stabils, taču būtiski mainītos vecuma struktūra, novadam pakāpeniski “novecojot” (2.4.attēls).

2.4.attēls: Mārupes novada iedzīvotāju skaita izmaiņu prognozes dalījumā pa galvenajām vecuma grupām, krīzes scenārijs, 2019-2040.gads.

Visstraujāk pieaugtu senioru skaits – par 43%, tomēr arī senioru skaits šī scenārija ietvaros būtu mazāks, nekā bāzes scenārija ietvaros. Darbspējīgā vecuma iedzīvotāju skaits pieaugtu par 19%, taču šis darbaspēks būtu salīdzinoši vecāks, nekā tagad. 1,5 līdz 18 g.v. novada iedzīvotāju skaits kristos par 4% bet līdz 1,5 gadus vecu iedzīvotāju skaits samazinātos par 27%.

Šāda scenārija ietvaros potenciālo bērnudārza klientu skaits kristos par gandrīz vienu trešdaļu līdz 2 300. Sākumskolas vecuma bērnu skaits kristos līdz aptuveni 2 400, pamatskolas (13 – 15 gadu vecums) – sākotnēji pieaugtu līdz 1 900 un tad atkal kristos līdz tagadējam līmenim. Vidusskolas (16-18 g.v.) vecuma jauniešu skaits tomēr krasi pieaugtu arī šī scenārija ietvaros no tagadējiem 900 līdz 1 900 ap 2030.gadu, tad stabilizētos un ap 2037.gadu sāktu kristies.

3. Esošā apdzīvojuma struktūra

3.1. Iedzīvotāju izvietojums

Mārupes novads ir nozīmīga Rīgas metropoles areāla sastāvdaļa. Novads pieguļ lielākajai Baltijas reģiona pilsētai – Rīgai – un Rīgas apdzīvojuma struktūra vietām ietecās Mārupes novadā.

Mārupes novada apdzīvojums ir izteikti nevienmērīgs. Augsts apdzīvojuma blīvums ir tiešā Rīgas pilsētas tuvumā (Tīraine, Mārupe, Tēriņi, Babīte, Spilve un Mežāres), kā arī Rīgai tuvajos Piņķu un Jaunmārupes ciemos. Lielāks apdzīvojuma blīvums ir arī tiešā lielceļu (A9 un A10) tuvumā. Purvu un mežu masīvi novada rietumos un dienvidrietumos ir mazapdzīvoti un neapdzīvoti. (3.1.attēls).

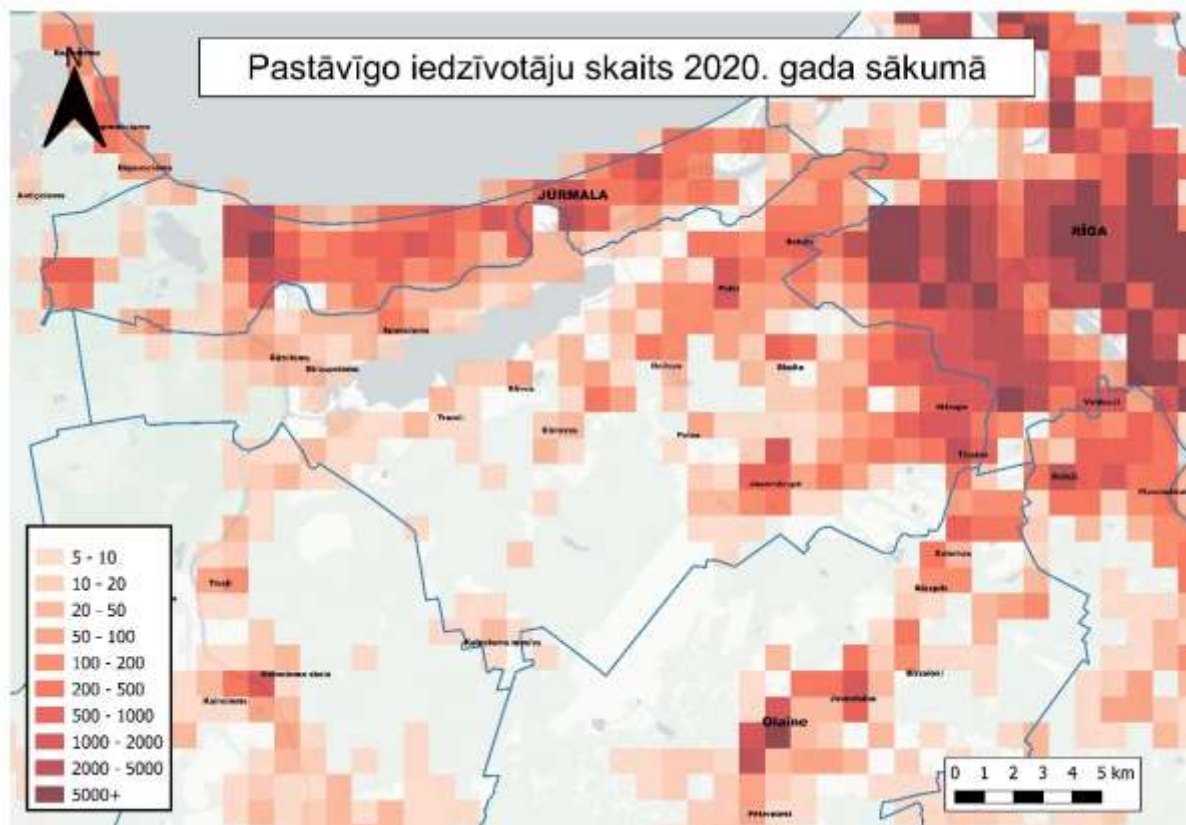
Raksturīga īpašība ir arī Rīgas tuvumā esošo **ciemu apbūves saplūšana** – šādi saplūduši ir Mežāres, Spilve un Babīte bijušajā Babītes novadā, kā arī Mārupe, Tīraine un Vētras bijušajā Mārupes novadā, pie kam Mārupes un Tīraines apbūve bez pārtraukuma saplūst ar Rīgas apbūvi.

No Rīgas attālākos ciemos šāda apbūves saplūšana starp ciemiem nav tik izteikta, pie kam daļā no šiem ciemiem ir **skraja apbūve** ar nelielu māju skaitu (Kaģi, Klīves, Pavasari) vai pat vispār nav apbūves (Bļodnieki). Daļa no attālākiem ciemiem iekļauj plašas neapbūvētas teritorijas (Gātciems, Kaģi, Klīves, Plūguciems, Trenči un citi).

Līdz ar to Mārupes novada ciemu struktūra un teritorija faktiski neatbilst iedzīvotāju izvietojumu novadā – ciemos ir ietvertas gan blīvi apdzīvotas teritorijas, gan arī neapdzīvotas teritorijas, savukārt dažas salīdzinoši intensīvi apbūvētas teritorijas nav iekļautas ciemos – Rīgas lidostai austrumu pusē piegulošā teritorija, teritorija starp Vētrām un Jaunmārupi.

3.1.attēls: Pastāvīgo iedzīvotāju izvietojums Mārupes novadā un tam piegulošajās teritorijās 2020.gadā.

Atainots pastāvīgo iedzīvotāju skaits 1 x 1 km lielos kvadrātos, SIA "Emerging Solutions" un LU Matemātikas un informātikas institūta apstrādāti CSP dati

Detālāks apdzīvojuma struktūras atainojums (3.2.attēls) vēl izteiktāk izceļ nevienmērīgo apdzīvojumu.

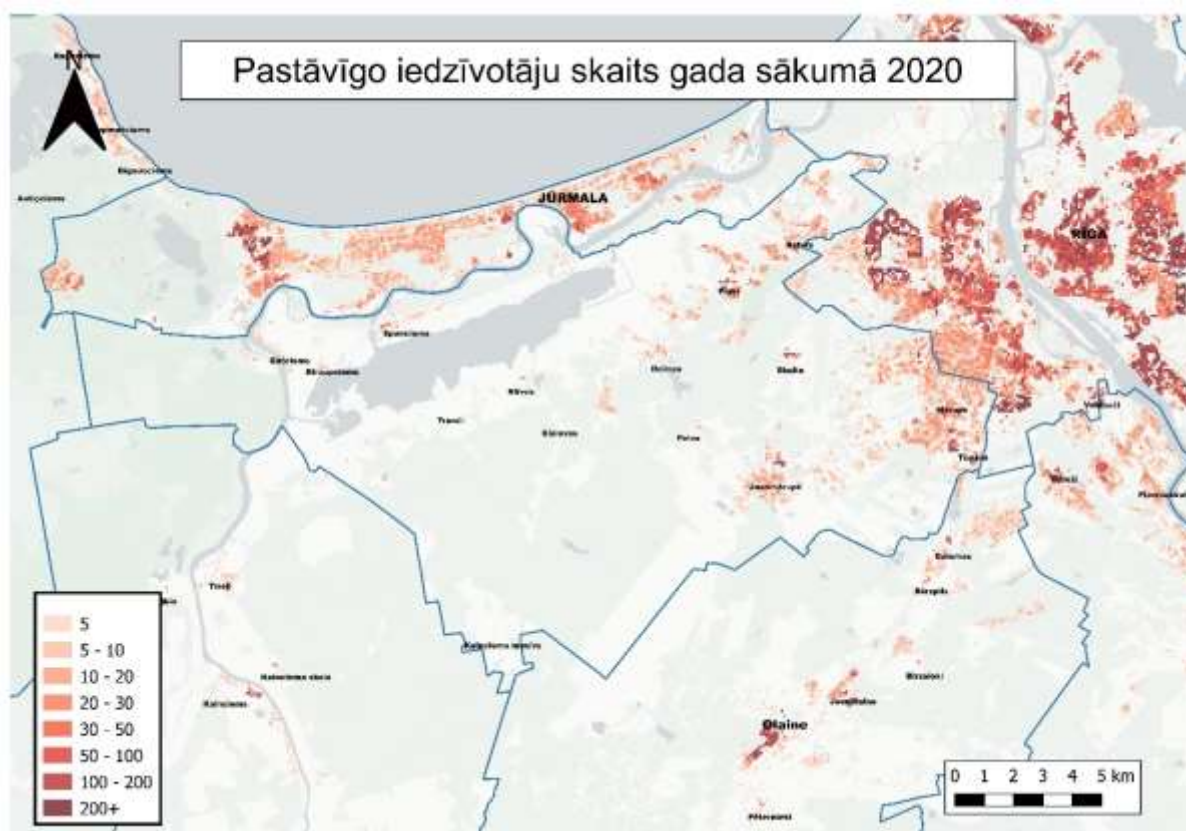
Visaugstākais apdzīvotības blīvums (tumši sarkana krāsa) ir atsevišķās vietās, kur atrodas **daudzdzīvokļu namu kvartāli**: Tīrainē, Jaunmārupē, Skultē un Piņķos.

Zemāks apdzīvojuma blīvums (sārta krāsa) ir teritorijās ar **privātmāju apbūvi**. Šāda apbūve aizņem plašas teritorijas Tīrainē, Mārupē un Tēriņos – šīs apbūves teritorijas bez pārtraukuma savienojas ar Rīgu Bierīnos un Atgāzenē. Plaša privātmāju apbūves teritorija ir arī Jaunmārupē, kā arī vairākos savstarpēji tuvu novietotos Babītes novada ciemos – Piņķos, Salienā, Babītē, Spilvē, Mežārēs, Sēbruciemā, Dzilnuciemā un citos. Plaša, pagaidām skrajāk apdzīvota privātmāju apbūves teritorija ir Vētras.

Attālāk no Rīgas atrodas salīdzinoši senākas apdzīvotās vietas – Spuņciems, Klīves, Gātciems, Straupciems, kā arī nesenāk veidojušies ciemats ar privātmāju apbūvi: Lapsas. Ārpus šīm apdzīvotajām vietām apdzīvojuma blīvums ir ļoti zems, lielākajā daļā novada iedzīvotāju vispār nav, lai gan novadā ir arī nomaļas mājas, piemēram, Kalnciema masīvā.

3.2.attēls: Pastāvīgo iedzīvotāju izvietojums Mārupes novadā un tam pieguļošajās teritorijās 2020.gadā.

Atainots pastāvīgo iedzīvotāju skaits 100 x 100 m lielos kvadrātos, SIA "Emerging Solutions" un LU Matemātikas un informātikas institūta apstrādāti CSP dati

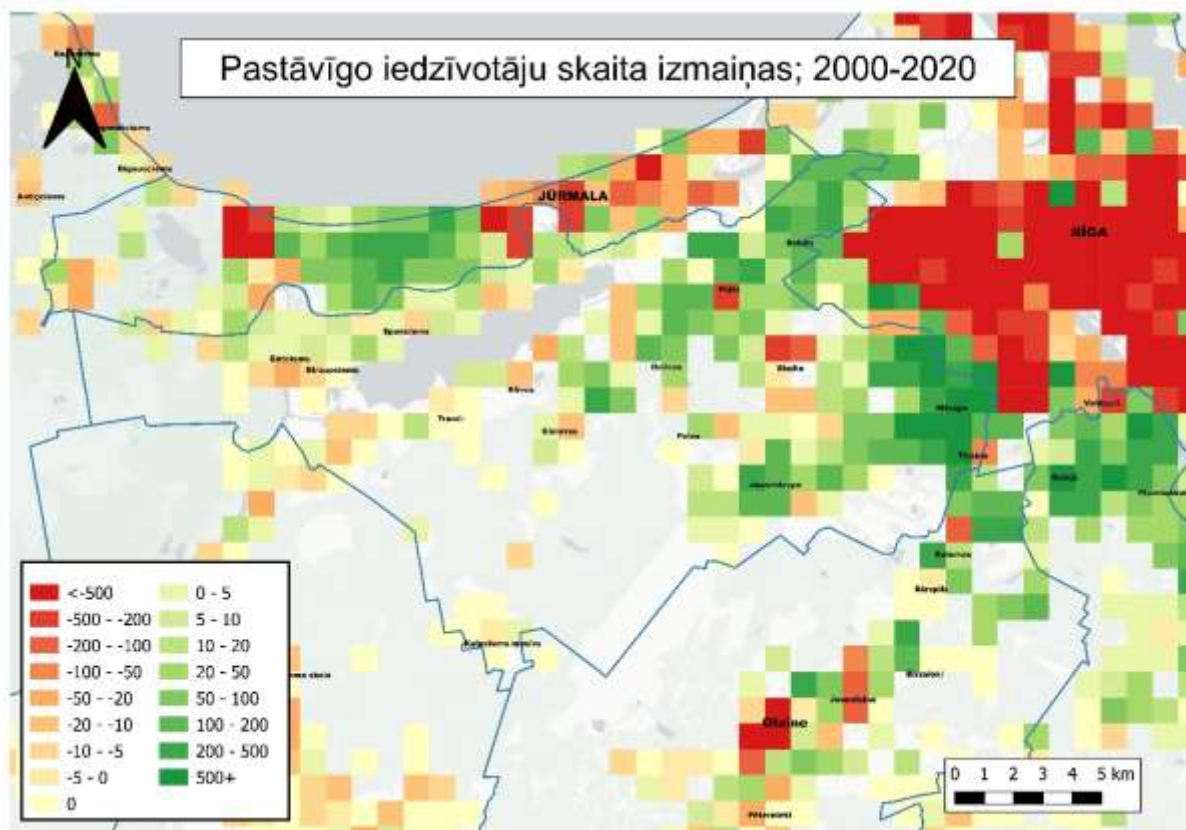

Šāda apdzīvojuma struktūra Pierīgai ir raksturīga: iedzīvotāji ir koncentrēti Rīgas tuvumā, gar jūru un Daugavu, kā arī gar lielceļiem. Tas ir skaidrojams ar to, ka šajā Pierīgas daļā sauszeme ir veidojusies ģeoloģiski nesenā pagātnē un bijusī jūras gultne pārsvarā ir purvaina un ne īpaši auglīga. Vairums apdzīvoto centru ir veidojušies nesen, attīstoties transporta tehnoloģijām (vilcieni, automašīnas), kas ļauj ikdienā nokļūt uz darba un mācību vietām Rīgā.

Aizvien pieaugošā iedzīvotāju mobilitāte un augstāks labklājības līmenis ir novedis pie tā, ka aizvien vairāk iedzīvotāju pārceļas no vecākām daudzdzīvokļu mājām uz privātajām mājām (3.3.attēls).

3.3.attēls: Pastāvīgo iedzīvotāju skaita izmaiņas Mārupes novadā un tam piegulošajās teritorijās no 2000. līdz 2020.gadam.

Atainotas pastāvīgo iedzīvotāju skaita izmaiņas 1 x 1 km lielos kvadrātos, SIA "Emerging Solutions" un LU Matemātikas un informātikas institūta apstrādāti CSP dati

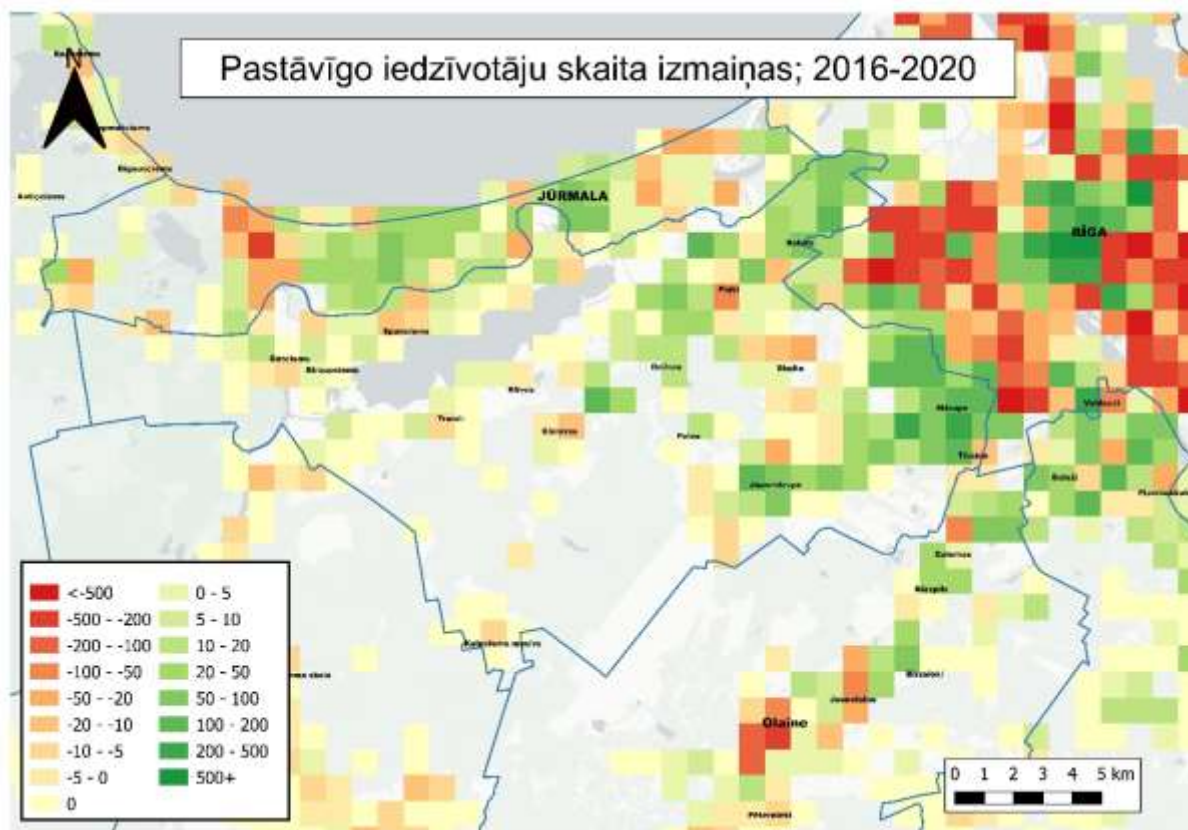
Šī karte uzskatāmi ataino iedzīvotāju tendenci atstāt padomju laika daudzdzīvokļu namus, kā arī vēsturiskos daudzdzīvokļu namus Rīgā. Samazinājies arī apdzīvotības blīvums atsevišķos vēsturiskajos privātmāju rajonos, piemēram, Jūrmalā – Majoros, Dzintaros. Apdzīvotības blīvuma samazinājums ir noticis arī Mārupes un Babītes novados esošajos padomju laika daudzdzīvokļu namu kvartālos: iedzīvotāju blīvums ir izteikti samazinājies Skultē un Piņķu centrā.

Tā vietā iedzīvotāji pārceļas uz jauniem, modernākiem daudzdzīvokļu namiem, piemēram, “Vecozolu namos”, bet, galvenokārt, uz privātmāju apbūves teritorijām. Vislielākais apdzīvotības blīvuma pieaugums ir noticis Rīgai tuvākajās, viegli sasniedzamajās teritorijās – Mārupē, Tīrainē, Babītē, Salienā, Mežārēs, kā arī Jaunmārupē.

Apdzīvojuma tendences ir mainīgas. Laika posmā no 2016. līdz 2020.gadam ir vērojama iedzīvotāju blīvuma palielināšanās aizvien jaunās Rīgas apkaimēs un arī Jūrmalas centrālajā daļā (3.4.attēls).

3.4.attēls: Pastāvīgo iedzīvotāju skaita izmaiņas Mārupes novadā un tam piegulošajās teritorijās no 2016. līdz 2020.gadam.

Atainotas pastāvīgo iedzīvotāju skaita izmaiņas 1 x 1 km lielos kvadrātos, SIA "Emerging Solutions" un LU Matemātikas un informātikas institūta apstrādāti CSP dati

Izteiktākā atšķirība starp 3.3.un 3.4.attēlu ir tas, ka Rīgas vēsturiskajā centrā pēc izteiktas iedzīvotāju zaudēšanas atkal palielinās iedzīvotāju skaits. Uzlabojas arī apdzīvotības situācija Mežaparkā, kā arī Jūrmalā – Majoros. Tomēr ņemamīgi turpinās iedzīvotāju aizplūšana no padomju laika daudzdzīvokļu namu kvartāliem, piemēram, Imantā, Ķengaragā, Ziepniekkalnā. Šāds pats process ir vērojams arī padomju laika daudzdzīvokļu namu kvartālos ārpus Rīgas – Olainē, Jaunolainē, Kauguros, Valdlaučos, kā arī bijušā Mārupes novada Skultē un bijušā Babītes novada Piņķos.

Šīs izmaiņas apliecina, ka iedzīvotāju aizplūšanai no Rīgas ir limiti. Mērķtiecīgi dzīvojamās vides uzlabojumi Rīgā un citur nākotnē var samazināt potenciālo Mārupes novada imigrantu skaitu.

3.2. Apdzīvojums piegulošajās teritorijās

Mārupes novads robežojas ar piecām citām pašvaldībām: Jūrmalu, Tukuma novadu, Jelgavas novadu, Olaines novadu un Rīgu.

Rīga

Nozīmīgākā Mārupes novada saikne ir ar līdzās esošo Baltijas reģiona lielāko pilsētu – **Rīgu**. To izteiksmīgi ataino arī novada apdzīvojuma struktūra. Rīgai pieguļ pieci Mārupes novada ciemi (Tiraine, Mārupe, Dzērves, Spilve un Mežāres), kuros kopā dzīvo 55% novada iedzīvotāju. Savukārt šiem ciemiem pieguļ vēl četri citi ciemi (Babīte, Piņķi, Priēžciems un Vētras), kuros dzīvo vēl 17% novada iedzīvotāju.

Īpaši cieša saikne ar Rīgu ir novada lielākajam ciemam – Mārupei, kam ar Rīgu ir kopīgs ielu tīkls. Apbūves raksturs, pārvietojoties no Rīgas uz Mārupi, nemainās. Tiraini no Rīgas norobežo dzelzceļš, Spilvi un Mežāres no apdzīvotām vietām Rīgā norobežo Kleistu mežs un mežs uz Imantas pusi.

Mārupes novadam pieguļ šādas Rīgas apkaimes:

- **Ziepniekkalns** – blīvi apdzīvota apkaime ar daudzstāvu apbūvi, 34 301 iedzīvotāji.¹⁰ No Mārupes novada (Tiraine) apkaimi nošķir dzelzceļš un Vienības gatve, līdz ar to mijiedarbība starp pašvaldībām šajā teritorijā ir vāja. Tiraines iedzīvotājiem nozīmīgs ir ielu savienojums ar Vienības gatvi nokļūšanai uz Rīgas centru, tomēr šis ielu savienojums ir bīstams un ar mazu caurlaidību.
- **Atgāzene** – neliela apkaime ar 1 752 iedzīvotājiem. Šeit pārsvarā ir privātmāju apbūve, kas ir līdzīga piegulošajai Mārupes apbūvei. Zināma nozīme Mārupes iedzīvotājiem ir šajā apkaimē esošajām dzelzceļa pieturvietām un pakalpojumu iestādēm, piemēram, veikaliem. Apkaimē atrodas arī izglītības iestādes ("Turība", Pārdaugavas mūzikas un mākslas skola).
- **Bieriņi** – apkaime ar 8 444 iedzīvotājiem. Apkaimes apbūves raksturs ir ļoti līdzīgs piegulošajai Mārupes ciema apbūvei. Vēsturiski Bieriņu un Mārupes attīstība ir cieši saistīta un robežai starp Rīgu un Mārupes novadu šeit ir formāls raksturs. Cauri Bieriņu apkaimē virzās Tēriņu iela (Mārupes novadā – Daugavas iela) – galvenais satiksmes savienojums starp Mārupes ciema centru un netālo Rīgas centru.
- **Pleskodāle** – apkaime ar 5 555 iedzīvotājiem. Arī šīs apkaimes apbūves raksturs ir ļoti līdzīgs piegulošajai Mārupes apbūvei, tomēr teritorijas nošķir Kārļa Ulmaņa gatve, ap kuru abās pusēs strauji attīstās darījumu apbūve. Pašlaik šajā pašvaldību robežas posmā ir nepietiekami labs savienojums starp Mārupes novadu un Rīgas pilsētu.
- **Mūkupurvs** – no pārējām apkaimēm ar Kārļa Ulmaņa gatvi un lidostas teritoriju nošķirta apkaime ar 236 iedzīvotājiem. Apkaimi nākotnē šķērsos *Rail Baltica*. Nākotnē ir plānojama vienota Mārupes novadā un Rīgā esošās darījumu teritorijas attīstība pie lidostas.
- **Beberbeķi** – no pārējās Rīgas ar dzelzceļu, Kārļa Ulmaņa gatvi, lidostas teritoriju un nelielu meža masīvu nošķirta apkaime ar privātmāju apbūvi, 478 iedzīvotāji. Beberbeķu apbūve saplūst ar Mārupes novadā esošā Dzērves ciema apbūvi – šo teritoriju turpmākā attīstība ir plānojama kopīgi.
- **Imanta** – blīvi apdzīvota apkaime ar daudzstāvu apbūvi, 47 994 iedzīvotāji. Abu pašvaldību apdzīvotās teritorijas nošķir nelieli mežu masīvi, tomēr tās vieno Babītes un Spilves ciemiem nozīmīgas ielas uz Rīgas centru – Jūrmalas gatve un Slokas iela.
- **Kleisti** – reti apdzīvota apkaime ar 438 iedzīvotājiem. Abu pašvaldību apdzīvotās teritorijas šeit ir savirknētas gar Kleistu (Mārupes novadā) – Rātsupītes (Rīgā) ielu. Šeit nākotnē tiek plānota Ziemeļu transporta koridora būvniecība, taču šis ceļš ir pēc iespējas atvirzīts no apdzīvotām teritorijām.

Jūrmala

Mārupes novadam ir gara robeža ar Jūrmalas pilsētu, tomēr, lielākoties, abu pašvaldību apdzīvotās teritorijas šķir Lielupe un nelieli mežu masīvi. Faktiski vienīgā apdzīvotā vieta, kuru šķērso pašvaldību robeža, ir Kūdra – neliels ciems pie dzelzceļa pieturas Mārupes novada ziemeļrietumos. Šī ciema attīstība nākotnē ir plānojama abām pašvaldībām kopīgi.

Nākotnē ir vērtējama potenciālā attīstība Mārupes novadā, kuru var radīt jauna tilta būvniecība pār Lielupi uz Dubultiem Jūrmalā. Jāvērtē Lielupes kā vienojoša nevis šķīroša ūdensobjekta attīstību, lai gan, piemēram, buru sporta attīstību šeit kavē zemie tilti pār Lielupi.

Apdzīvotas teritorijas attīstības potenciāls ir arī Priedaines stacijas (Jūrmalas teritorijā) tuvumā esošajai Mārupes novada daļai, kas ir iekļauta Spilves ciema teritorijā. Pašlaik šeit apbūves vēl nav. Arī šīs teritorijas attīstību ir jāvērtē kopīgi ar Jūrmalas pašvaldību, koordinēti attīstot transporta un komunālo infrastruktūru.

Tukuma novads

Novadu robeža virzās cauri neapdzīvotiem purvu masīviem.

Jelgavas novads

Novadu robeža virzās cauri neapdzīvotām un maz apdzīvotām teritorijām.

¹⁰ Šeit un turpmāk izmantoti dati no Apkaimes.lv.

Olaines novads

Novadu robeža lielākoties virzās cauri neapdzīvotiem purviem, taču Tīrainei pieguļ Olaines novada Stūnīši – mazdārziņu teritorija kurā top arī dzīvojamās mājas. Šīs teritorijas turpmākā attīstība ir plānojama abām pašvaldībām kopīgi.

3.3. Ciemu teritorijas un apdzīvojums

Mārupes novadā 2021.gadā bija 34 ciemi (sk. 3.1.tabulu), no kuriem 29 atrodas bijušajā Babītes novadā un pieci – bijušajā Mārupes novadā.

3.1.tabula: Iedzīvotāju skaits Mārupes novada ciemos 2021.gadā (PMLP un teritorijas plānojumu dati)

Nosaukums	Bijušais novads	Iedzīvotāju skaits*	Platība (ha)	Blīvums (iedz / km ²)**
Babīte	Babītes novads	1 273	151.35	841
Bļodnieki	Babītes novads	0	28.23	0
Brīvkalni	Babītes novads	228	99.50	229
Cielavas	Babītes novads	39	19.43	201
Dzērves	Babītes novads	42	9.97	421
Dzilnuciems	Babītes novads	377	181.53	208
Egluciems	Babītes novads	63	40.04	157
Gātciems	Babītes novads	142	167.21	85
Jaunmārupe	Mārupes novads	2 992	1079.53	277
Kači	Babītes novads	62	144.49	43
Klīves	Babītes novads	71	73.75	96
Kūdra	Babītes novads	57	54.73	104
Lapsas	Babītes novads	422	133.60	316
Liberi	Babītes novads	27	5.12	527
Mārupe	Mārupes novads	13 702	6 094.06	225
Mežāres	Babītes novads	1 176	381.67	308
Pavasari	Babītes novads	67	154.43	43
Pērciems	Babītes novads	36	131.15	27
Piņķi	Babītes novads	3 225	660.78	488
Plūģuciems	Babītes novads	0	37.22	0
Priežciems	Babītes novads	465	53.98	861
Sēbruciems	Babītes novads	382	135.47	282
Silmalas	Babītes novads	48	136.01	35
Sīpolciems	Babītes novads	36	109.73	33
Skārduciems	Babītes novads	103	173.54	59
Skulte	Mārupes novads	1 110	352.69	315
Spilve	Babītes novads	1 250	443.09	282
Spunčiems	Babītes novads	553	251.95	219
Straupciems	Babītes novads	82	169.25	48
Tīraine	Mārupes novads	1 386	504.90	275
Trenči	Babītes novads	72	379.25	19
Varkaļi	Babītes novads	118	23.20	509
Vētras	Mārupes novads	490	948.41	52
Vīkuļi	Babītes novads	237	154.83	153
Mārupes novads		31 884 (CSP)	34 702,30	92

* – Dzeltenā krāsā ir iekrāsots to ciemu iedzīvotāju skaits, kur dzīvo mazāk nekā 100 iedzīvotāju

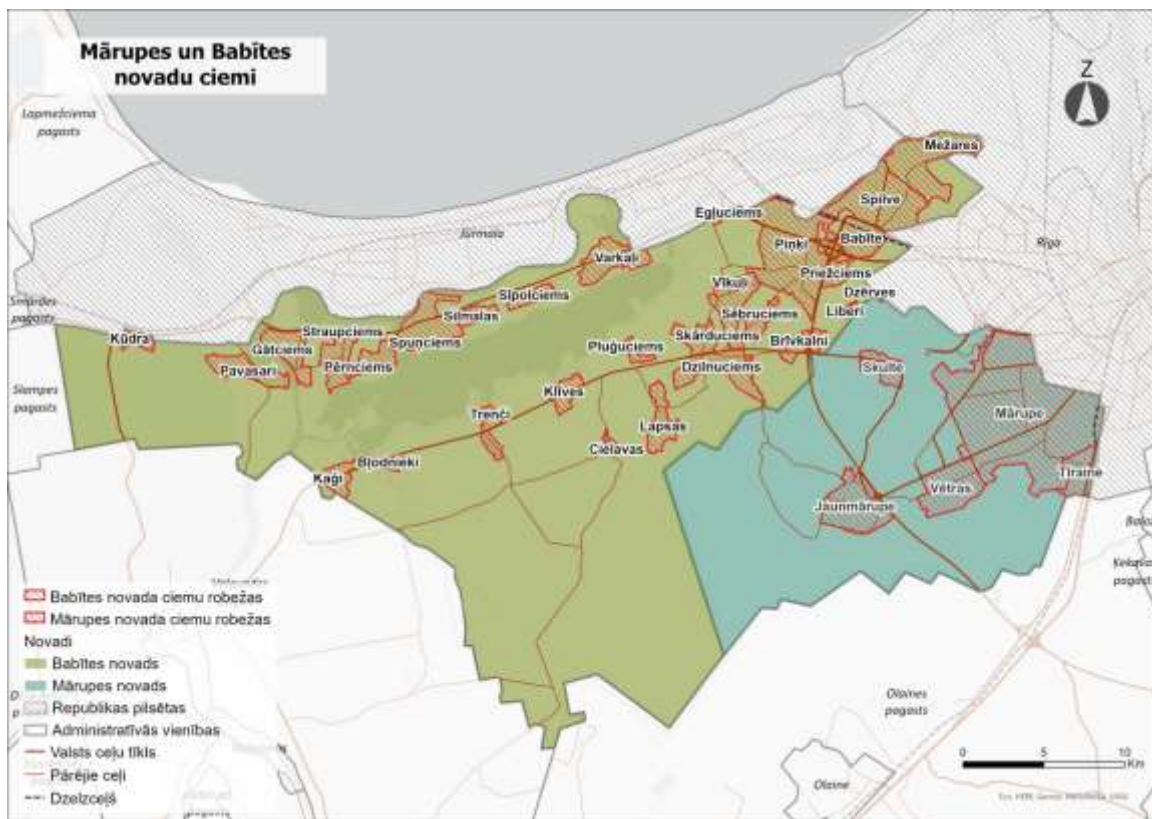
**** – Dzeltenā krāsā ir iekrāsots to ciemu apdzīvotības blīvums, kas ir mazāks nekā vidējais novada apdzīvotības blīvums**

Atsevišķas ciema iezīmes piemīt arī lidostai “Rīga” – intensīvi apbūvētai un ekonomikas ziņā izcili nozīmīgai Mārupes novada daļai. Šeit nav pastāvīgo iedzīvotāju, tomēr lidostas un tajā esošo uzņēmumu un infrastruktūras objektu attīstība ir jāplāno kontekstā ar pārējā novada attīstību. Mārupes novada pašvaldībai kopīgi ar lidostu “Rīga” ir jāizvēlas visu pušu interesēm atbilstīgākais teritorijas statuss.

Kopējais iedzīvotāju skaits ciemos ir 30 333 cilvēki, tātad – gandrīz visi Mārupes novada iedzīvotāji dzīvo kādā no novada ciemiem.

Cienu kopējā platība ir 13 484 ha – tie aizņem ap 39% no visas Mārupes novada platības.

3.5.attēls: Mārupes novada ciemi 2021.gadā.

Astoņos ciemos ir vairāk nekā 1 000 iedzīvotāju, tajā skaitā Mārupes ciemā ir vairāk iedzīvotāju, nekā, piemēram, Bauskā, Dobelē vai Kuldīgā.

15 ciemos (visi atrodas bijušajā Babītes novadā) iedzīvotāju skaits ir mazāks par 100, tajā skaitā Bļodniekos un Plūģuciemā nav iedzīvotāju.

Blīvāk apdzīvotie ciemi novadā ir Priežciems un Babīte, tomēr arī šajos ciemos apdzīvotības blīvums ir ap 2,5 reizes zemāks nekā, piemēram, Rīgā.

12 ciemos (11 no tiem atrodas bijušajā Babītes novadā un viens – Vētras – bijušajā Mārupes novadā) apdzīvotības blīvums ir zemāks nekā vidēji novada teritorijā, t.i. šie ciemi vai nu vispār nav apdzīvoti vai iekļauj plašas neapdzīvotas teritorijas.

Ciemi ar lielāko iedzīvotāju skaitu pieguļ Rīgas pilsētai (Mārupe, Mežāres, Spilve, Tīraine) vai atrodas tās tiešā tuvumā (Babīte, Pīnī, Tīraine). Nedaudz attālāk atrodas Jaunmārupe un (sasiedzamības ziņā) Skulte.

Savukārt mazākie (pēc iedzīvotāju skaita) ciemi – Bļodnieki, Plūģuciems, Kūdra, Kaķi un citi – pārsvarā atrodas attālāk no Rīgas.

4. Apdzīvojuma centru analīze

4.1. Novada lielākie apdzīvojuma centri

Lai gan Mārupes novadā ir liels ciemu skaits (sk. augstāk 3.1.tabulu), lielākajā daļā no šiem ciemiem nav pieejami pakalpojumi vai ir pieejams neliels pakalpojumu skaits. Tabulā nav iekļauti Rīgas starptautiskajā lidostā pieejamie pakalpojumi, jo liela daļa šo pakalpojumu novada iedzīvotājiem nav ikdienā pieejami.

4.1. Pakalpojumu pieejamība lielākajos Mārupes novada ciemos un Mārupes pilsētas daļās

	Pakomāts	Pasta nodaļa	Bankomāts	Pārīkas veikals	Aptieka	Zobārsts	Ģimenes ārsts	Hokeja halle	Peldbaseins	Stadions	Sporta zāle	Kultūras nams	Bibliotēka	Prof. izgl. ievirzes iestāde	Vidusskola	Pamatskola	Sākumskola	Pašvaldības PII	Administrācija
Mārupe																			
Tīraine																			
Tēriņi																			
Piņķi																			
Jaunmārupe																			
Babīte																			
Spilve																			
Spuņciems																			
Skulte																			
Dzilnuciems																			
Skārduciems																			
Vētras																			
Klīves																			

Visplašākais pakalpojumu klāsts vienuviet ir pieejams Piņķos. Arī Mārupes pilsētā kopumā ir pieejams daudzveidīgu pakalpojumu klāsts, lai gan šo pakalpojumu klāsts dažādās pilsētas daļās ir ievērojami mazāks.

Plašs pakalpojumu klāsts ir pieejams arī Jaunmārupē, šaurāks – Babītē, Spuņciemā un Skultē. Atsevišķi pakalpojumi ir pieejami Spilvē un Skārduciemā.

4.2. Apdzīvoto centru izaugsmes potenciāls un prognozētās nepieciešamības

Šo apdzīvoto vietu attīstību, tajā skaitā pieejamos pakalpojumus noteiks, galvenokārt, iedzīvotāju skaits šajās vietās nākotnē.

Atbilstoši demogrāfiskās situācijas nākotnes perspektīvas bāzes scenārijam, kā arī, balstoties uz apdzīvoto centru attālumu no Rīgas centra, plānotajiem attīstības projektiem un pieejamo platību apbūvei, lielākajās Mārupes novada apdzīvotajās vietās uz 2040.gadu var prognozēt ievērojami lielāku iedzīvotāju skaitu (sk. 4.2. tabulu).

4.2. Prognozētais iedzīvotāju skaits Mārupes novada lielākajos apdzīvotajos centros tagadējo ciemu robežās 2040.gadā

Apdzīvotais centrs	Skaits 2021.gadā	Prognozētā izaugsme (%)	Prognozētais skaits 2040.gadā
Mārupe	13 702	20 – 55	16 400 – 21 200
Jaunmārupe	2 992	55 – 110	4 600 – 6 300
Piņķi	3 225	35 – 75	4 300 – 5 600
Tīraine	1 386	50 – 80	2 100 – 2 500
Spilve	1 250	40 – 60	1 750 – 2 000
Babīte	1 273	35 – 60	1 700 – 2 000
Mežāres	1 176	40 – 65	1 600 – 1 900
Skulte	1 110	-20 – 0	880 – 1 100
Vētras	490	80 – 200	900 – 1 500
Spunčiems	553	25 – 45	700 – 800

Ņemot vērā šīs izmaiņas, var piedāvāt šādu vīziju Mārupes lielāko apdzīvoto centru attīstībai:

Mārupes pilsēta (ja tajā tiek ietverta arī Tīraine): gaidāms, ka turpināsies straujš iedzīvotāju skaita pieaugums. Lielāko ieguldījumu iedzīvotāju skaita pieaugumā sniegs daudzstāvu dzīvojamās apbūves attīstība Tēriņos un Tīrainē, kā arī līdz šim neapbūvēto zemju apbūve ar individuālajām un rindu dzīvojamām mājām pārsvarā pilsētas dienvidu – dienvidrietumu daļā.

Pilsētā ir ieteicams fokusēties uz trīs pakalpojumu centru attīstību (sk. 6.4.sadaļu) Mārupē, Tīrainē un Tēriņos. Katrā no šiem centriem būtu jāattīsta pirmsskolas izglītības iestādes. Tēriņos un Tīrainē ir attīstāma vidējā izglītība un interešu izglītība, vērtējot iespēju attīstīt arī profesionālās ievirzes izglītību. Mārupē ir jāizvērtē iespēju attīstīt sākumskolas un pamatskolas izglītības pakalpojumus. Tīrainē un, iespējams, Tēriņos ir jāveido telpas kultūras notikumu norisei un biedrību pulcēšanās vietas, bibliotēkas, izstāžu telpas un muzeji. Tīrainē un Tēriņos ir jāveicina daudzveidīgāku veselības aprūpes pakalpojumu attīstība. Pilsētā ir nepieciešams peldbaseins.

Jaunmārupe: Pastāv iespēja, ka jau salīdzinoši agrīnā *Rail Baltica* attīstības stadijā Jaunmārupē var tikt izveidota piepilsētas dzelzceļa stacija: Rīgas – Rīgas starptautiskās lidostas maršruta gala stacija, kurā vilcienu satiksme notiks visu diennakti ik pēc pusstundas.¹¹¹² Šādā situācijā Rīgas centrs no Jaunmārupes būs sasniedzams ātrāk, nekā, piemēram, no Piņķiem vai Mārupes pilsētas. Šī faktora ietekmē stacijas tuvumā, visdrīzāk, varētu attīstīties jauni daudzstāvu dzīvojamās apbūves projekti, kas veicinātu strauju iedzīvotāju skaita pieaugumu. Turpināsies arī privātmāju būvniecība.

Jau pašlaik Jaunmārupē ir pieejams plašs pakalpojumu klāsts, tomēr prognozējams, ka jau tuvā nākotnē ciemā būs jāattīsta vidējās izglītības pakalpojums, kā arī, piemēram, uz esošās mūzikas un mākslas skolas bāzes jāattīsta kultūras notikumu norises un biedrību pulcēšanās vieta.

Piņķi, visdrīzāk, arī turpmāk strauji attīstīsies, jo ciemā ir pieejams plašs pakalpojumu klāsts un ciema robežās ir ietvertas plašas līdz šim neapbūvētas teritorijas. Ciema centrālajā daļā ir prognozējama jaunu daudzstāvu dzīvojamo namu attīstība, kas var strauji palielināt iedzīvotāju skaitu.

Jau pašlaik Piņķos ir pieejams plašs pakalpojumu klāsts, kurus turpmāk ir jāpilnveido un jāattīsta atbilstoši iedzīvotāju nepieciešamībām.

Turpmāk ir jāizvērtē, vai joprojām ir nepieciešams Piņķu ciema robežās atstāt plašās teritorijas starp A10 autoceļu un dzelzceļu.

Babīte: papildu stimulu ciema attīstībai var sniegt piepilsētas vilciena uzlabojumi, jo šeit atrodas dzelzceļa stacija. Saistībā ar to ir iespējama jaunu daudzstāvu dzīvojamo namu būvniecība.

¹¹ Rail Baltica: Preparation of the Operational Plan of the Railway, 2018. g. 15. novembris. 283 – 284 lpp. https://www.railbaltica.org/wp-content/uploads/2019/05/RB_Operational_Plan_Final_Study_Report_final.pdf

¹² Rail Baltica Operational Plan, Track Layout, 2021. g. 14. jūnijs. <https://www.railbaltica.org/wp-content/uploads/2021/06/Operational-Plan-Track-layout-update-version-2.8.pdf>

Straujš iedzīvotāju skaita pieaugums ir gaidāms arī līdzās esošajā **Spilvē** un **Mežārēs** – šeit ir plašas līdz šim neapbūvētas teritorijas, ciemus raksturo augsta vides pievilcība un tas, ka tie atrodas pie Rīgas.

Pakalpojumu centru Babītē ir ieteicams attīstīt, plānojot vienotu attīstību ar netālo Spilvi, tajā skaitā nodrošinot ērtu savienojumu gājējiem un velotransportam starp Babīti un Spilvi. Prognozējamais iedzīvotāju skaits Babītē, Spilvē un netāla Mežārēs, visdrīzāk, pārsniegs 6 000. Šādam iedzīvotāju skaitam būs nepieciešams plašs vietējo pakalpojumu klāsts: viena vai vairākas pirmsskolas izglītības iestādes, pamatzglītības un, visdrīzāk, vidējās izglītības pakalpojumi, interešu izglītība, kultūras norišu un pulcēšanās vieta, veselības aprūpes pakalpojumi.

Skultes turpmāko attīstību joprojām raksturo nenoteiktība saistībā ar Rīgas starptautiskās lidostas attīstību. Gadījumā, ja tiktu būvēts jauns lidostas skrejceļš, lielāko daļu ciema tagadējā vietā vairs nevarētu saglabāt, tomēr šāda projekta iespējamība ir uzskatāma par nelielu.

Neatkarīgi no izvēlēta risinājuma Skultē nav prognozējams iedzīvotāju skaita pieaugums un, līdz ar to, nav gaidāms pieprasījums pēc jauna veida pakalpojumiem.

Vētras: ciemu raksturo plaša, līdz šim neapbūvēta teritorija, kas pašlaik strauji tiek attīstīta un apbūvēta. Gaidāms ka ciema iedzīvotāju skaits pieaugs vairākkārtīgi.

Mārupes pašvaldībai ir jāplāno pakalpojumu centra attīstība Vētru ciema centrālajā daļā: šeit iedzīvotāju skaits būs pietiekami liels, lai jau turpmākajā desmitgadē rastos pamats pirmsskolas izglītības iestādes attīstībai un pēc tam – sākumskolas vai pamatskolas attīstībai. Ciemam būs nepieciešami arī vietējie komercpakalpojumi un būtu veicināma šo pakalpojumu pieejamība vienā vietā.

Spuņciems: lai arī prognozējama ciema sasniedzamības uzlabošanās autoceļa pārbūves rezultātā, šeit ir prognozējams salīdzinoši lēnāks iedzīvotāju skaita pieaugums.

Ciemā ir saglabājami esošie pakalpojumi un ir jāvērtē, vai, mēreni pieaugot iedzīvotāju skaitam Spuņciemā un apkārtējos ciemos, nerodas nepieciešamība pēc pamatskolas izglītības pakalpojumiem.

Iedzīvotāju skaits salīdzinoši strauji pieaugs arī **Skārduciemā** un **Dzilnuciemā**, tomēr nav prognozējams, ka tuvākajās desmitgadēs šeit būs nepieciešams attīstīt vietējos pašvaldības pakalpojumus. Tomēr šajos ciemos, visdrīzāk, Skārduciemā, ir jāveicina komercpakalpojumu attīstība vienā vietā, kā arī pāri A9 autoceļam jāizveido drošs savienojums gājējiem un velosatiksmi starp šiem ciemiem.

4.3. Mārupes novada apdzīvojuma centros attīstāmie pašvaldības pakalpojumi laika posmā līdz 2034.gadam

Zaļš – pakalpojums jau ir pieejams, sarkans – pakalpojums būtu jāizveido līdz 2028.gadam, dzeltens – pakalpojums būtu jāizveido līdz 2034.gadam

	Administrācija, klientu apkalpošanas punkts	Pašvaldības PII	Sākumskola	Pamatskola	Vidusskola	Prof. izgl. ievirzes iestāde	Bibliotēka	Kultūras nams, vieta kultūras pasākumiem	Sporta zāle	Stadions	Pelbaseins	Hokeja halle
Mārupe												
Tiraine												
Tēriņi												
Piņķi												
Jaunmārupe												
Babīte/Spilve												
Spuņciems												
Skulte												
Dzilnuciems/Skārduciems												

Vētras												
Klīves												

4.3. Mārupes novada administratīvā centra izvēle

Apvienojot vienā novadā līdzšinējos Babītes un Mārupes novadus, kā novada centrs tiek noteikts Mārupes ciems (turpmāk – pilsēta). Tomēr, var tikt vērtēti vairāki administratīvā centra atrašanās vietas varianti, kur katram no tiem ir savas priekšrocības un trūkumi:

1. Mārupes pilsēta, centrs ap esošo Mārupes domes ēku

Priekšrocības:

- a) Vienīgā pilsēta novadā;
- b) Lielākā apdzīvotā vieta, kurā dzīvo gandrīz puse novada iedzīvotāju;
- c) Esošs administratīvais centrs;
- d) Salīdzinoši plašs pakalpojumu klāsts vienuviet.

Trūkumi:

- a) Ne īpaši ērta sasniedzamība, jo lielai daļai novada iedzīvotāju nākas doties uz novada centru caur citu pašvaldību – Rīgu, kur ir pieejams daudz plašāks pakalpojumu klāsts;
- b) Izklīdētas pakalpojumu sniegšanas vietas, piemēram, Mārupes centrā nav pamatizglītības iestāžu.

2. Piņķi

Priekšrocības:

- a) Esošs administratīvs centrs;
- b) Kompakts pakalpojumu centrs ar vislielāko pakalpojumu klāstu novadā.

Trūkumi:

- a) Ne īpaši ērta sasniedzamība, jo lielākajai daļai novada iedzīvotāju nākas doties uz novada centru caur citu pašvaldību – Rīgu, kur ir pieejams plašāks pakalpojumu klāsts;
- b) Vairākkārt mazāks iedzīvotāju skaits, nekā Mārupē.

3. Jaunmārupe

Priekšrocības:

- a) Novada ģeogrāfiskajam centram tuvākā apdzīvotā vieta, bez tam gan ar autotransportu, gan ar sabiedrisko transportu vidēji visātrāk sasniedzamais apdzīvotais centrs, pārrēķinot uz visiem Mārupes novada iedzīvotājiem;¹³
- b) Gadījumā, ka *Rail Baltica* Rīgas centra – Rīgas lidostas atspoles vilciens tiks pagarināts līdz Jaunmārupei, Rīgas centrs no Jaunmārupes būs pieejams ātrāk nekā no Piņķu vai Mārupes centriem;
- c) Salīdzinoši plašs un kompakti izvietots pakalpojumu klāsts.

Trūkumi:

- a) Nav administratīvās pārvaldes infrastruktūras;
- b) Iedzīvotāju skaits ir vairākkārt mazāks, nekā Mārupē;
- c) *Rail Baltica* projekts ir agrīnā attīstības fāzē un nav skaidru ziņu, kāda būs plānotā attīstība Jaunmārupē.

Ieteicamās **turpmāk veicamās izpētes** pamatotai administratīvā centra izvēlei ir šādas:

¹³ <https://ligabethere.shinyapps.io/marupe-babite-ciemi/>

- a) Modernas pašvaldības pārvaldības institucionālās sistēmas nepieciešamību izpēte Mārupes kontekstā. Izpētei ir jāietver neitrāla (t.i. ar esošo pārvaldības struktūru nesaistītu) vēlamās pārvaldības modeļa izstrāde, darbinieku skaita un kvalifikācijas izvērtējums un darbībai nepieciešamās infrastruktūras (telpu, transportlīdzekļu, aprīkojuma) novērtējums, kā arī šāda modeļa attīstības (no nulles punkta) izmaksu izvērtējums un uzturēšanas izmaksu novērtējums.
- b) Izvēlēta modeļa izmaksu novērtējums trim variantiem: Mārupes centrs, Piņķi, Jaunmārupe, ņemot vērā esošo infrastruktūru.
- c) Socioloģiski pamatota novada iedzīvotāju aptauja, izzinot a) kādas ir iedzīvotāju nepieciešamības pēc pakalpojumiem pašvaldības administratīvajā centrā; b) attieksmi pret administratīvā centra atrašanos katrā no variantiem.
- d) Novada administrācijas darbinieku aptauja.

5. Apdzīvojuma struktūras analīze

5.1. Apdzīvojuma struktūras izmaiņu tendences

Mārupes novada apdzīvojuma struktūru nākotnē ietekmēs virkne tendenču, kuru cēloņi ir gan Mārupes novadā, gan ārpus tā. Daļai cēloņu piemīt arī globāls raksturs (paradumu un tehnoloģiju maiņa).

5.1. Nozīmīgākie faktori, kas ietekmēs apdzīvojuma struktūras izmaiņas Mārupes novadā laika posmā līdz 2034.gadam

Faktors	Ietekme uz apdzīvojuma struktūru
Iekšējie, novada ietvaros esoši faktori	
Brīvas apbūves teritorijas Rīgas piepilsētas zonā	Ļoti liela. Tieši šis faktors vislielākajā mērā izraisīs gaidāmo iedzīvotāju skaita pieaugumu. Būvniecība veicina komunālās infrastruktūras un pakalpojumu attīstību, kas, savukārt, veicina apdzīvoto centru turpmāko attīstību.
Brīvas apbūves teritorijas ārpus Rīgas piepilsētas zonas	Neliela, bet var kļūt pieaugoša. Attālinātā darba iespējas un jaunas transporta tehnoloģijas var rosināt daļu no iedzīvotājiem pārcelties tālāk no Rīgas, tomēr ģimenēm ar bērniem ir nepieciešama laba ikdienas piekļuve izglītības iestādēm, kas ārpus Rīgas piepilsētas zonas pārsvarā nav nodrošināta. Ir nepieciešama arī attīstīta komunālā infrastruktūra, kas nomaļākās vietās nav izveidota.
Mērķtiecīga pakalpojumu centru attīstība	Ļoti liela. Šis faktors nosaka Mārupes novadā esošo apdzīvoto centru pievilcību, potenciālajiem iedzīvotājiem tos salīdzinot ar citiem Pierīgas apdzīvotajiem centriem.
Nekustamā īpašuma cena	Liela bet pašregulējoša. Apbūves teritorijās ar augstu zemes cenu iespējama daudzstāvu apbūve – līdz ar to tieši uz dārgas zemes ir iespējams lielāks iedzīvotāju skaits.
Valsts autoceļu pārbūve novada robežās, veidojot ceļus ar dalītām pretēja virziena joslām.	Neliela līdz vidēja. Ceļu pārbūves paaugstina satiksmes drošību, taču, dēļ nelielā attāluma līdz Rīgai, īpaši nemaina nokļūšanas ātrumu līdz Rīgas centram. Pārbūve var palielināt vairāku apdzīvoto vietu sašķeltību un nereti pat pagarināt ceļu, lai nokļūtu uz ātrsatiksmes ceļa. Toties ceļu pārbūve var veicināt uzņēmumu attīstību attālāk no Rīgas, "pārceļot" darba vietas ārpus Rīgas piepilsētas zonas.
Esošā pasažieru dzelzceļa uzlabojumi	Vidēja. Piepilsētas dzelzceļa sakaru uzlabojumi uzlabos Babītes un Spilves pievilcību, veicinās Tīraines attīstību dzelzceļa stacijas tuvumā. Mārupes novada pašvaldībai ir jākonsultējas ar Rīgas pašvaldību, agrīni izzinot plānus par iespējamās jaunas dzelzceļa stacijas attīstību Ozolciema ielas (Rīga) galā. Kūdras ciema attīstību lielākā mērā nosaka/kavē komunālās infrastruktūras trūkums.
"Rail Baltica" attīstība	Vidēja līdz liela. Projekta ietekmi uz novada attīstību noteiks šī projekta saturs. Intensīvāko attīstību var nodrošināt agrīna Jaunmārupes stacijas attīstība, jo īpaši, ja pašvaldība un citi zemju īpašnieki mērķtiecīgi attīstīs stacijai piegulošās teritorijas. Lidostā esošā pieturvietas sekmēs lidostas un tai tuvumā esošo uzņēmumu attīstību, tomēr īpaši neietekmēs apdzīvojuma struktūru, jo šī stacija no apdzīvotām vietām nav pietiekami ērti sasniedzama.
Reģionāla un nacionāla mēroga faktori	
Demogrāfiskā situācija nacionālā līmenī	Vidēja līdz augsta. Atšķirībā no Mārupes novada, Latvijā kopumā demogrāfiskā situācija ir slikta – ir izteikts mirstības pārsvars pār dzimstību, kā arī negatīvs migrācijas saldo. Laika posmā līdz

Faktors	Ietekme uz apdzīvojuma struktūru
	2034.gadam nav gaidāms būtisks situācijas uzlabojums. Mārupes novadā iedzīvotāji ierodas no pārējās Latvijas, tomēr, prognozējams, ka šis pieplūdums tuvākajās desmitgadēs vēl īpaši nesaruks, jo novadā veiksmīgi attīstās gan apdzīvotie centri, gan uzņēmējdarbība, kas pievilina jaunus iedzīvotājus.
Rīgas pievilcības izmaiņas	Vidēja līdz augsta. Līdzšinējo novada pievilcību lielā mērā noteica kopumā zemā dzīvojamās vides kvalitāte Rīgā. Šo izaicinājumu Rīgas pilsēta var mērķtiecīgi pārvarēt, šādi mazinot vēlmi pārcelties uz Pierīgu. Visdrīzāk, šī faktora ietekmē pakāpeniski kritīsies to iedzīvotāju skaits, kuri pārceļas uz Mārupes novadu. Tomēr apdzīvojuma izmaiņu analīze liecina, ka tieši visvairāk apdzīvoto dzīves vietu – padomju laika daudzdzīvokļu namu kvartālu – pievilcību uzlabot ir visgrūtāk un cilvēku aizplūšana no šiem kvartāliem turpināsies ilgstoši.
Imigrācijas politikas izmaiņas	Vidēja. Latvijas darba tirgū ir vērojama “pārkaršana” un izteikta nepieciešamība pēc aizvien jauniem darbiniekiem. Šis faktors apvienojumā ar faktu, ka līdzās Latvijai atrodas valstis ar ievērojami zemāku atalgojuma līmeni liecina, ka ļoti iespējams ir imigrantu pieplūdums. Augsto nekustamā īpašuma cenu dēļ Mārupes novadā, visdrīzāk, neieradīsies īpaši daudz imigrantu, taču kopumā šis process veicinās iedzīvotāju pārvietošanos, t.sk. pārcelšanos uz Mārupes novadu.
Globāli faktori	
Attālinātais darbs un tiešsaistes tehnoloģijas	Neliela līdz vidēja. COVID-19 krīze 2020. – 2021.gados apliecināja, ka salīdzinoši daudz darba ir iespējams veikt attālināti, t.sk. no savas dzīves vietas, ikdienā vairs neveicot ceļu uz darba vietu. Šī faktora ietekmē daļa iedzīvotāju var pieņemt lēmumu pārcelties uz dzīvi prom no Rīgas. Tomēr šis faktors uz Mārupes apdzīvojuma struktūru atstās ne īpaši lielu ietekmi trīs iemeslu dēļ: a) pieņemot lēmumu pārcelties prom no Rīgas attālināta darba veikšanai, visdrīzāk, tiks izvēlēta lētāka dzīves vieta netālu no kādas mazpilsētas ārpus Rīgas aglomerācijas; b) tādu cilvēku skaits, kuri var pilnībā strādāt attālinātu darbu, ir ierobežots un daļa no viņiem (piemēram, mākslinieki, IT speciālisti) ir pārcēlušies jau senāk. c) dzīve ārpus pilsētai raksturīgā komunikāciju tīkla (ūdensapgāde, kanalizācija, no sniega attīrīti ceļi utt.) var prasīt ievērojamas investīcijas.
Elektromobilitāte, gudrais transports	Vidēja, ilgtermiņā - liela. Pārvietošanās ar elektrotransportu ir ievērojami lētāka, nekā ar iekšdedzes dzinēja transporta līdzekļiem. Savukārt, gudrais (pašbraucošais) transports ļauj nokļūt galapunktā bez piepūles un drošāk. Šis faktors var būtiski paplašināt Rīgas svārstmigrantu ikdienas pārvietošanās zonu, pilnībā ietverot visu Mārupes novada teritoriju. Arī šī faktora ietekme līdz 2034.gadam būs vidēja, jo pašbraucošo auto tehnoloģijas vēl attīstās, un, līdzīgi, kā iepriekšējam faktoram, dzīve no apdzīvotiem centriem attālākā vietā var prasīt ievērojamas investīcijas. Ilgākā termiņā šis faktors veicinās tādas nelielas valsts kā Latvija, vienmērīgu apdzīvojumu un attīstību.

Šeit uzskaitītie faktori ir ņemti vērā, prognozējot apdzīvojuma struktūras izmaiņas (sk. 4.2. sadaļu).

5.2. Demogrāfiskās situācijas un apdzīvojuma struktūras SVID analīze

Mārupes novada demogrāfisko situāciju un apdzīvojuma struktūru raksturo šādas spēcīgās un vājās puses, iespējas un draudi:

Spēcīgās puses

- Pašvaldība ar visstraujāk augošo iedzīvotāju skaitu Latvijā.
- Augošs jaundzimušo skaits.
- Samazinās mirstības koeficients.
- Novads piesaista lielu skaitu jaunu iedzīvotāju no ārpusēm.
- Augstākā bērnu un jauniešu skaita proporcija, salīdzinot ar pārējām Latvijas pašvaldībām.
- Augsta darbaspējīgā vecuma, jo īpaši jaunāka gadagājuma darbaspējīgā vecuma iedzīvotāju skaita proporcija.
- Pateicoties pēdējās desmitgadēs notikušajai imigrācijai turpmākajiem demogrāfijas procesiem būs inerces: gan darbaspējīgā vecuma iedzīvotāju, gan bērnu un jauniešu skaits vēl ilgstoši saglabāsies salīdzinoši augsts pat ja imigrējušo iedzīvotāju skaits nākotnē samazināsies.
- Apbūvei joprojām pieejamas plašas teritorijas Rīgas piepilsētas zonā, daudzviet šīm teritorijām piemīt augsta ainaviskā kvalitāte, kas šīs Rīgai tik tuvās vietas padara īpaši vērtīgas.

Vājās puses

- Pozitīvais migrācijas process notiek tikai uz citu Latvijas pašvaldību rēķina, nevis starptautiskās migrācijas rezultātā. Tas nav ilgtspējīgs, jo Latvijas iedzīvotāju skaits samazinās.
- Ļoti mazs iedzīvotāju skaits 15 – 29 gadu vecumā, kas, iespējams, apliecina to, ka novadā šī vecuma iedzīvotājiem ir grūti atrast sev piemērotus mājokļus. Šī iemesla dēļ aptuveni 15 gadus ir prognozējams zemāks novadā dzimušo iedzīvotāju skaits, nekā līdz šim.
- Iedzīvotāju skaita krišanās padomju laika daudzdzīvokļu namu kvartālos, kas apliecina, ka šos mājokļus līdz šim nav izdevies piemērot mūsdienu prasībām.
- Iedzīvotāju skaita krišanās novada teritorijās, kuras ir attālākas no Rīgas – Gātciems, Straupciems, Klīves, Kalnciema masīvs.
- Jaunveidojamam novadam nav izteikta administratīvā centra: lielākā apdzīvotā vieta (topošā Mārupes pilsēta) atrodas pašos novada austrumos cieši līdzās Rīgai un lielai daļai novada iedzīvotāju, piemēram, no Babītes vai Mežvidiem ir sasniedzama, braucot cauri Rīgai.
- Daļa no Rīgas attālāk esoši ciemi ir mazapdzīvoti, divi ciemi ir neapdzīvoti.
- Augstas nekustamā īpašuma cenas, jo īpaši Rīgas piepilsētas zonā, kas lielākajai daļai iedzīvotāju liedz izvēlēties šo dzīvesvietu.

Iespējas

- Mērķtiecīga pakalpojumu centru attīstība apdzīvojuma centros, padarot šos centrus salīdzinoši konkurētspējīgākus par citām apdzīvotajām vietām.
- Mērķtiecīga privātmāju kvartālu attīstības turpināšana jau esošajos novada ciemos, t.sk. attīstot komunālo infrastruktūru, satiksmes infrastruktūru un sociālo infrastruktūru.
- Mērķtiecīga jaunu augstākas intensitātes dzīvojamo kvartālu un ar tiem saistītās sociālās un komunālās infrastruktūras attīstība pie esošajām un plānotajām dzelzceļa stacijām Babītē, Tīrainē, Jaunmārupē, kā arī tiešā Rīgas pilsētas tuvumā (Tēriņi). Pievilcīgas un laikmetīgas dzīves vides veidošana šajos kvartālos, konkurējot ar Rīgas pilsētas vēsturiskā centra kvartāliem.
- No Rīgas attālāka apdzīvojuma centra (Spuņciems) attīstība un pakalpojumu uzturēšana, radot pievilcīgu vidi, lai šī ciema apkaimē apmestos attālināta darba veicēji.

Draudi

- Dzīvojamās vides uzlabojumi citās Latvijas pašvaldībās, jo īpaši Rīgā var būtiski samazināt imigrantu skaitu novadā. Tomēr, pat pie šādas tendences novada iedzīvotāju skaits turpinās pieaugt vai stabilizēsies. Stabilizēsies un pat samazināsies pieprasījums pēc izglītības infrastruktūras.

- Strauji pieaugs vidusskolas vecuma iedzīvotāju skaits, tam turpmāko 10 gadu laikā pieaugot vismaz 2 reizes. Pašvaldībai ir jābūt gatavai palielināt vietējo vidējās izglītības kapacitāti vai arī segt šo jauniešu izglītošanās izmaksas Rīgā.
- Plašu privātmāju kvartālu veidošanās bez sociālās infrastruktūras objektiem un komercpakalpojumiem un ar vāju sabiedriskā transporta pieejamību, kas, iespējams, neatbildīs nākošo paaudžu prasībām.
- Potenciāli neveiksmīgi daudzdzīvokļu namu attīstības projekti, kas attīstīti, nenodrošinot nepieciešamo komunālo, transporta un sociālo infrastruktūru un nespēj piesaistīt iedzīvotājus un degradē vidi.
- Iepriekš neprognozētas situācijas izmaiņas, kas rada negaidītu pieprasījumu pēc jaunas infrastruktūras (piemēram, pirmsskolas izglītības iestādēm).

6. Apdzīvojuma struktūras attīstības virzieni

6.1. Dalījums apkaimēs

Papildus normatīvajos aktos noteiktajam dalījumam Babītes pagastā, Mārupes pagastā, Salas pagastā un Mārupes pilsētā aizvien pieauguša nozīme ir arī Mārupes novada **dalījumam apkaimēs**. Šim dalījumam ir būtiska nozīme arī novada apdzīvojuma struktūras plānošanā, kā arī vietējo kopienu veidošanā un sabiedrības līdzdalības veicināšanā.

Apkaimes jēdziens

Apkaime ir teritoriālā iedalījuma jēdziens, kam nav noteikti normatīvie kritēriji, tomēr faktiski jebkura iedzīvotāja apzinā veidojas piederības sajūta apkārtējai iedzīvotāju grupai un videi kurā viņi dzīvo.

Apkaimi var raksturot vairāki vai visi no šiem aspektiem:

- Biedrība, kuru izveidojuši noteiktas teritorijas iedzīvotāji ar mērķi kopīgi attīstīt šo teritoriju (apkaimes biedrība);
- Īpaša identitāte, piemēram, noteikta veida apbūve, kas atšķir to no kaimiņu apkaimēm (Kauguri Jūrmalā vai Vecāķi Rīgā);
- Nosaukums;
- Centrs, kurā var būt pieejami pakalpojumi (komercpakalpojumi, sociālie pakalpojumi) vai pat ir tikai nedefinējama centra sajūta, piemēram ielu krustojums kur sastopams vairāk cilvēku, nekā citur;
- Robežas.

Katra iedzīvotāja sajūtās apkaimes robežas, centrs un pat nosaukums var būt atšķirīgi, tomēr sociālā dialoga rezultātā iedzīvotāji bieži vien vienojas par konkrētu, visiem zināmu apkaimi. Latvijas iedzīvotāji šajā ziņā nav izņēmums – tādas apkaimes, kā Majori (Jūrmala) vai Āgenskalns (Rīga) ir eksistējušas un attīstījušas savu identitāti jau ilgi pirms tās “atzinušas” valsts vai pašvaldību pārvaldes iestādes.

Apkaimes ideja un funkcijas ir mainīgas un dažādās valstīs un šo valstu iekšienē tā būtiski atšķiras. Tomēr, līdz ar pēdējām desmitgadēm raksturīgo pašvaldību funkciju centralizāciju un pašvaldību apvienošanu lielākās vienībās pieaug nepieciešamība pēc iespējami lētām un efektīvām vietēja līmeņa plānošanas, informācijas apmaiņas un pat pārvaldības struktūrām kā starpnieku starp iedzīvotāju un “lielo” pašvaldību. Apkaimes var kļūt par šādu vietēja līmeņa pārvaldības struktūru.

Latvijā, līdzīgi, kā citās valstīs, apkaimju ideja sākotnēji attīstījās lielākajā pilsētā – Rīgā. Rīgai – valstī lielākajai pašvaldībai, kuras iedzīvotāju skaits (līdz 2020.-2021.gada administratīvajai reformai) simtiem reižu pārsniedz iedzīvotāju skaitu Latvijas mazākajās pašvaldībās, nesenā pagātnē bija tikai neliels skaits priekšpilsētu administrāciju, kuras pakāpeniski tika apvienotas un 2021.gada sākumā likvidētas. Līdz ar to, efektīvākai pakalpojumu sniegšanai un komunikācijai ar iedzīvotājiem, bija nepieciešams cita veida vietējā līmeņa pārvaldības un komunikācijas mehānisms.

Formālāks visas pilsētas iedalījums apkaimēs tika aizsākts, izstrādājot Rīgas attīstības plānošanas dokumentus 2004.-2005.gados. Pilsēta tika iedalīta 58 apkaimēs, definējot to robežas, centrus un nosaukumus¹⁴ un šis iedalījums tikpat kā nav mainījies līdz šim brīdim.

Apkaimju idejas evolūcija Rīgā turpināja pakāpeniski attīstīties, ieviešot statistisko datu vākšanu un apkopošanu šo apkaimju robežās, plānojot pakalpojumus šo apkaimju griezumā un, organizējot dialogu starp pilsētas iedzīvotājiem un varu ar apkaimju biedrību starpību.

Apkaimju loma Rīgā strauji sāka pieaugt 2019.gadā, kad tika aizsākta apkaimju organizāciju finansēšana ar īpaši šim nolūkam izveidotiem finanšu instrumentiem, t.sk. līdzdalīgās budžetēšanas projektu īstenošanas konkursu.

¹⁴ Rīgas teritorijas plānojums 2006. – 2018.gadam,
https://www.rdpad.lv/wp-content/uploads/2014/11/RTP_Paskaidrojuma_raksts_ar_grozījumiem.pdf

Citās Latvijas pašvaldībās apkaimju veidošanās notiek lēnāk, kas skaidrojams ar to, ka citas pašvaldības nav tik lielas, pie kam lauku pašvaldībās joprojām darbojas pagastu pārvaldes. Neoficiāls iedalījums apkaimēs ir raksturīgs pēc platības otrai lielākajai Latvijas pilsētai – Jūrmalai, kas izveidota, apvienojot mazākus ciematus un pilsētiņas, kā arī citām lielākajām pilsētām – Liepājai, Jelgavai, Daugavpilij un citām. Jūrmalas dalījums 18 apkaimēs ir piedāvāts, piemēram, 2011.gadā izstrādātajā Jūrmalas pilsētas teritorijas plānojumā. Arī lauku reģionos nereti ir identificējamas ar apkaimēm salīdzināmas teritorijas vienības.

Apkaimju attīstības secība un funkcijas

No pārvaldības viedokļa apkaimēm var būt šādas trīs galvenās funkcijas, kas, veidojot pašvaldībā apkaimju struktūru, būtu secīgi jāievieš:

- **Plānošanas funkcija.** Apkaimju griezumā, balstoties uz apkaimes demogrāfisko struktūru, apbūves raksturu, iedzīvotāju skaitu un izvietojumu, var plānot pašvaldības infrastruktūru un pakalpojumus, kā arī informēt par šiem pētījumiem uzņēmējus, aicinot arī viņus savu darbību plānot šādā griezumā un, līdz ar to veicināt apkaimju centru attīstību.
Lai sāktu pildīt šo funkciju, ir nepieciešams tikai administratīvs lēmums par apkaimes robežām, nosaukumu un centru.
- **Komunikācijas funkcija.** Lielāka izmēra (gan platības, gan iedzīvotāju skaita ziņā) pašvaldībā ir raksturīgi, ka daudzi vēlētie varas pārstāvji un administrācijas darbinieki pārzina norises tikai daļā no pašvaldības un daudzās pašvaldības daļās nereti nav bijuši pat gadiem ilgi. Vēlētās varas un administrācijas lēmumu kvalitāti var būtiski uzlabot, attīstot ikdienas saziņu starp dažādu pašvaldības daļu iedzīvotāju grupām (apkaimju biedrībām) un pašvaldības administrāciju.
Šai funkcijai jau ir nepieciešama apkaimes biedrība – organizācija, kuras sastāvā ir šajā apkaimē dzīvojošie iedzīvotāji.
- **Pārvaldības funkcija.** Lai nodrošinātu pēc iespējas labāku pašvaldības lēmumu atbilstību visu tās iedzīvotāju vajadzībām, virkni lēmumu pašvaldības administrācija var pieņemt kopā ar apkaimes biedrībām vai pat pilnībā tos uzticēt šīm biedrībām. Šādu lēmumu piemēri ir: a) publiskā bērnu rotaļu laukuma atrašanās vieta; b) publiskā sporta laukuma aprīkojums – ierīkot volejbola vai basketbola laukumu? c) kur vispirms izbūvēt ietvi gājējiem, ja šim nolūkam pieejams neliels finansējuma apjoms?
Lai apkaimju biedrības spētu pildīt šo funkciju, ir nepieciešams nodrošināt pēc iespējas stabilu finansējuma plūsmu gan biedrības darbībai, gan šo biedrību lēmumu īstenošanai, kā arī nodrošināt šo darbību juridisko ietvaru.

Apkaimju izveides ieguvumi un potenciālie izaicinājumi

Ieguvumi:

- Tiešāks **kontakts** starp pašvaldības lēmējvaru un izpildvaru no vienas puses un pārējiem pašvaldības iedzīvotājiem no otras puses. Šādi tiek veicināta ne tikai labāka lēmumu kvalitāte bet arī labāka iedzīvotāju izpratne par pašvaldības darbību un tās iespējām un šis ir uzskatāms par lielisku pilsoniskās sabiedrības izveides rīku, kas veicina sabiedrības demokratizāciju.
- Instruments labākai visas pašvaldības teritorijas **plānošanai**. Plānošana apkaimju griezumā ļauj precīzāk noteikt pēc iespējas labāku centralizācijas – decentralizācijas dilemmas risinājumu, t.i. izlemt, kur ir nepieciešams un – ne mazāk svarīgi – kur nav nepieciešams izvietot pakalpojumus, piemēram, izglītības, sociālās aprūpes, komunālās saimniecības, sabiedriskā transporta u.c. jomās. Šis instruments var būt noderīgs arī komercpakalpojumu sniedzējiem.
- Iespēja mērķtiecīgai **pakalpojumu centru** attīstībai tieši tur, kur tie ir visvairāk nepieciešami. Gan pašvaldības administrācijas, gan tās iedzīvotāju interesēs ir pēc iespējas samazināt iedzīvotāju pārvietošanos, lai saņemtu dažādus pamatpakalpojumus. Apkaimju centri var sniegt šādu iespēju – šeit vienuviet var izvietot visus pakalpojumus, kādus vien ir mērķtiecīgi attīstīt šajā apkaimē. Tomēr šī ieguvuma sasniegšanai ir nepieciešama pašvaldības rīcība, t.sk., tieši šajos centros nodrošinot publisko pakalpojumu sniegšanai nepieciešamo nekustamo īpašumu un infrastruktūru.
- Iespēja veidot **pievilcīgāku** dzīves vidi un īpašu vietas **identitāti**. Apkaimes rada iespēju veidot īpašus apkaimju svētkus, apkaimju sporta komandas kuras var sacenties pašvaldības olimpiādēs, kultūras

notikumus, vietējās kultūrvēstures ekspozīcijas. Vietzīmes, parki un skvēri sniegs vislielāko efektu tieši apkaimju centros – iedzīvotāju visbiežāk apmeklētajās vietās, šādi uzlabojot iedzīvotāju dzīves kvalitāti.¹⁵

- Apkaimju organizācijas var būt lieliska vide, kur attīstīties pieredzējušiem un atpazīstamiem **vietējiem politiķiem** un arī pašvaldības iestāžu darbiniekiem.

Potenciālie izaicinājumi:

- Apkaimju biedrībās iesaistās neliels cilvēku skaits un ne vienmēr pašvaldības administrācijai ir iespējams izziņāt to, vai apkaimes biedrība pārstāv plašākas **intereses** jeb vai tikai šaurākas aktīvāko biedru intereses.

Šo izaicinājumu var risināt, iekļaujot apkaimju biedrību finansēšanas un sadarbības nosacījumos tādus faktorus, kas apliecina, ka apkaimes lēmumu pieņemšanā tiek ņemtas vērā pēc iespējas plaša iedzīvotāju loka intereses.

- **Nevienmērīgs pašvaldības atbalsta sadalījums** starp apkaimēm atšķirīgas apkaimju biedrību darba kvalitātes dēļ. Piemēram, apkaimes ar turīgākiem iedzīvotājiem projektu rakstīšanai un ieviešanai var algot profesionāļus, kamēr mazāk turīgu apkaimju biedrības to nespēj. Apkaimēs ar lielāku iedzīvotāju skaitu ir statistiski labākas iespējas izvirzīt no sava vidus prasmīgākus apkaimes interešu aizstāvjus (piem. profesionālus juristus, ekonomistus), nekā apkaimēs ar mazu iedzīvotāju skaitu.

Šo trūkumu var novērst šādi: a) veidot apkaimes ar līdzīgu iedzīvotāju skaitu; b) kontrolēt, vai pašvaldības atbalsts (t.sk. ne tikai finansējums bet arī, piemēram, apkaimei veltītais pašvaldības administrācijas darbinieku laiks) ir proporcionāls apkaimes iedzīvotāju skaitam.

- Apkaimē dzīvojošie iedzīvotāji nereti apvienojas **ar mērķi norobežot apkaimi** no ārpasaules ietekmes, t.sk. šķirojot apkaimei vēlamās un nevēlamās iedzīvotājus, kā arī ar mērķi noraidīt ārējos attīstības projektus un procesus, kas vērsti uz plašāku labumu, piemēram, vēršoties pret deinstitutionalizācijas procesu.

Arī šo izaicinājumu pašvaldība var risināt ar nosacījumiem dialogam ar apkaimes biedrību un finansēšanas nosacījumiem.

- Apkaimju biedrību **institutionalizācija**, atkal atgriežoties pie “mazajām” pašvaldībām. Pašvaldību apvienošana notiek ar mērķi veicināt augstāku pašvaldības administrāciju profesionalitāti un veidot racionālāku, taupīgāku pārvaldes modeli. Ja apkaimju biedrībām tiktu piešķirtas pārvaldības funkcijas un tiktu apmaksātas darba vietas apkaimju biedrībās, tā kļūtu par pašvaldības struktūru.

Šo draudu var novērst, skaidri norādot, ka apkaimes biedrība netiks pārveidota par pašvaldības struktūru un saglabās savu neatkarību. Pašvaldības finansējumu apkaimju biedrībām jāsaņem tikai projektu konkursu ietvaros.

Piedāvājums Mārupes novada iedalījumam apkaimēs

Šī darba ietvaros tiek piedāvāts iedalīt Mārupes novadu atbilstoši augstāk aprakstītajai attīstības secībai un principiem šādās 12 apkaimēs (6.1. tabula un 6.1.attēls):

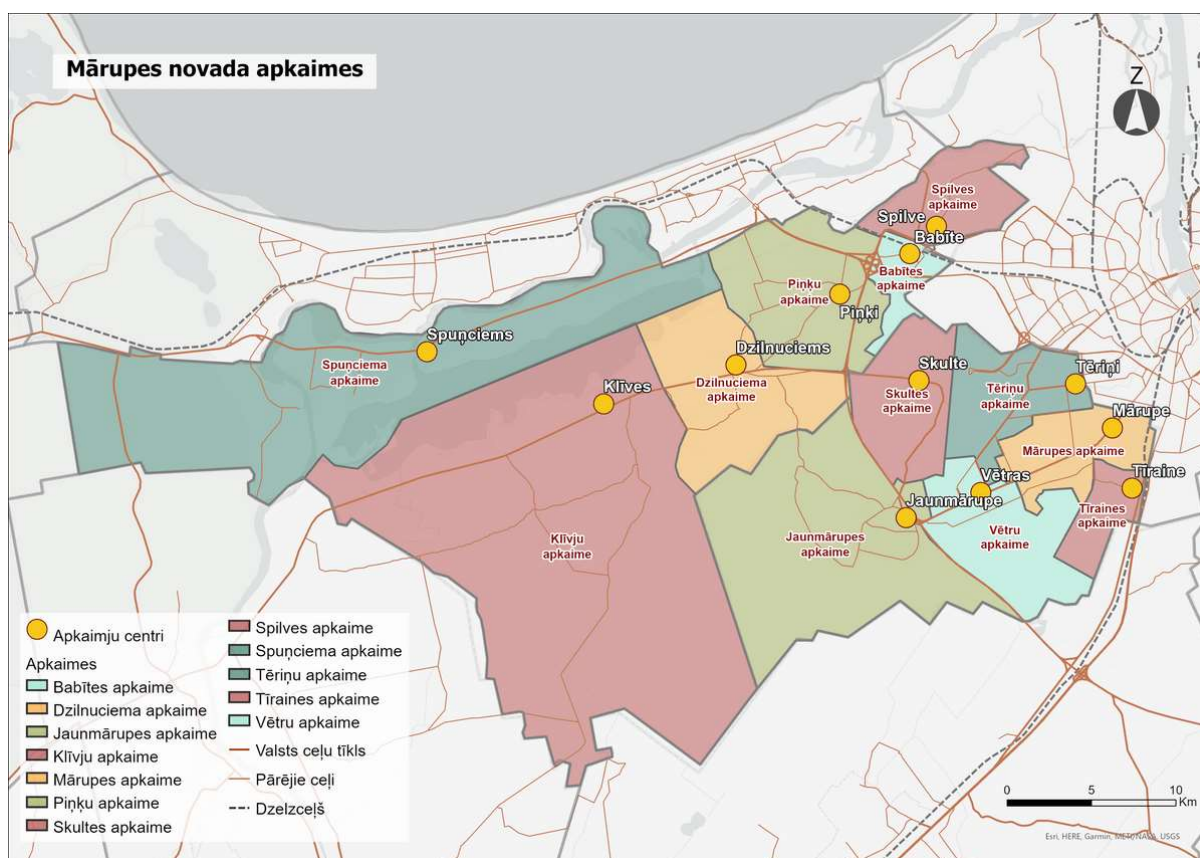
6.1.tabula: Piedāvājums Mārupes novada iedalījumam apkaimēs

Nosaukums	Centrs	Iedzīvotāju skaits	(%)	Platība (km ³)	(%)
Babītes	Babītes centrs	2000	6.29	4.4	1.27
Dzilnuciema	Skārduciems (variants - Dzilnuciems)	1200	3.77	22.5	6.49
Jaunmārupes	Jaunmārupes centrs	3000	9.43	43.6	12.58
Klīvjū	Klīves	500	1.57	115	33.18
Mārupes	Ap Mārupes novada domi	6300	19.81	10.7	3.09
Piņķu	Piņķu centrs	4300	13.52	22.1	6.38

¹⁵ Chanuki Illushka Seresinha, Tobias Preis, George MacKerron & Helen Susannah Moat. Happiness is Greater in More Scenic Locations. Scientific Reports volume 9, Article number: 4498 (2019) <https://www.nature.com/articles/s41598-019-40854-6>

Nosaukums	Centrs	Iedzīvotāju skaits	(%)	Platība (km ³)	(%)
Salas	Spunčiems	1300	4.09	68.3	19.70
Skultes	Skulte	1200	3.77	13.7	3.95
Spilves	Pie "Spilvas" ražotnes	2500	7.86	10.7	3.09
Tēriņu	Ap Mārupes ģimnāziju	3500	11.01	13.1	3.78
Tiraines	Ap Tiraines muižu / stalliem (variants – ap Mārupes pamatskolu)	5400	16.98	5.72	1.65
Vētru	Ap "Mārtiņmuižu" (variants - Rožu un Bērziemnieku ielu krustojums)	600	1.89	16.8	4.85

6.1.attēls: Piedāvājums Mārupes novada iedalījumam apkaimēs

Īss piedāvāto apkaimju raksturojums:

1. **Babītes apkaimē.** Rīgas pilsētai pieguloša apkaimē, kuru pārdala A10 automaģistrāle. Apkaimes centrs atrodas Babītes ciemā ziemeļos no šīs maģistrāles, savukārt dienvidos no ceļa atrodas ģeogrāfiski nošķirti ciemi – Dzērves, Liberi un Priežciema ziemeļu daļa. Ikdienā šiem ciemiem ir maz saiknes gan ar Babīti, gan ar netālajiem Piņķiem, tādēļ šo ciemu piederība Babītes vai Piņķu apkaimē vēl ir apsverama un vērtējama arī konsultācijās ar šo ciemu iedzīvotājiem.
Apkaimes centrs ir jau esošs, salīdzinoši attīstīts pakalpojumu centrs, šeit atrodas arī piepilsētas dzelzceļa stacija. Apkaimē jau ir aktīva viena vai vairākas iedzīvotāju kopas.
2. **Dzirnu apkaimē.** Apkaimē ietver Skārduciemu, Dzirnu, Lapsas un neapdzīvoto Plūguciemu. To apmēram vienādās daļās sadala (bet vienlaikus arī vieno) A9 automaģistrāle, kuru pēc 2030.gada plānots pārbūvēt par ātrgaitas ceļu ar dalītām pretējā virziena joslām. Projektējot šo autoceļu, liela nozīme būtu potenciālās apkaimes biedrības iesaistei, vienojoties par racionālāko šī ceļa savienojumu un vietējiem šķērsojumiem.
Apkaimē ir vēsturisks centrs ap Mācītājmuižu Dzirnu, taču faktiski pakalpojumu centrs sāk veidoties netālu – Skārduciemā, kur atrodas vairāki komercpakalpojumu sniedzēji. Šī apkaimē pašlaik

maina savu vēsturisko identitāti, no salīdzinoši reti apdzīvotas lauku teritorijas kļūstot par blīvāk apdzīvotu Pierīgas svārstmigrantu dzīves vietu un gaidāms, ka arī turpmāk apkaimes iedzīvotāju skaits un apbūves blīvums palielināsies.

3. **Jaunmārupes apkaime.** Apkaime ietver Jaunmārupes ciemu un plašas retāk apdzīvotas teritorijas ap to. Gar apkaime virzās Rīgas apvedceļš (A5), kuru laikposmā līdz 2030.gadam ir plānots pārbūvēt par ātrsatiksmes ceļu ar dalītām pretējā virziena joslām. Vēl nozīmīgāks attīstības projekts ir *Rail Baltica* ātrgaitas dzelzceļš, kura attīstības ietvaros Jaunmārupē tiks izveidota gan piepilsētas dzelzceļa stacija (gala stacija atspoles vilcienam starp Rīgu un Rīgas lidostu, kas sola biežus vilciena reisus uz Jaunmārupi), gan, visdrīzāk, arī Latvijā vienīgais ātrvilcienu depo.¹⁶ Aprēķini liecina arī, ka Jaunmārupe ir vidējam Mārupes novada iedzīvotājiem visātrāk sasniedzamā vieta, ja tiek izmantots personiskais autotransports.¹⁷

Apkaimē – Jaunmārupes ciema centrā – ir gan vēsturisks centrs (Mazcenas muiža), gan labi attīstīts vietējais pakalpojumu centrs. Sagaidāms, ka, attīstot *Rail Baltica*, Jaunmārupe var kļūt par visstraujāk augošo novada attīstības centru.

4. **Klīvu apkaime.** Šī apkaime aizņem aptuveni trešo daļu visa novada, taču tajā ir vismazākais iedzīvotāju skaits. Apkaimē atrodas Klīves, Kaģi, Trenči, Cielavas, kā arī neapdzīvotais Bļodnieku ciems. Šeit atrodas arī skrajāk apdzīvotas vietas, tajā skaitā Kalnciema masīvs. Apkaimi sadala (bet vienlaikus arī vieno) A9 automaģistrāle, kuru pēc 2030.gada plānots pārbūvēt par ātrgaitas ceļu ar dalītām pretējā virziena joslām. Projektējot šo autoceļu, liela nozīme būtu potenciālās apkaimes biedrības iesaistei, vienojoties par racionālāko šī ceļa savienojumu un vietējiem šķērsojumiem.

Klīvēs atrodas vēsturisks centrs ap Babītes Sv. Annas baznīcu – šeit tiek piedāvāts arī turpmāk attīstīt apkaimes centru. Nelielā iedzīvotāju skaita dēļ līdz šim šeit pakalpojumi nav attīstījušies. Prognozējams, šajā ainaviskajā apkaimē iedzīvotāju skaits pakāpeniski pieaugs un kļūs iespējams attīstīt pilnvērtīgāku apkaimes centru.

5. **Mārupes apkaime.** Ar iedzīvotājiem bagātākā apkaime, kas pieguļ Rīgai, veidojot vienotu ielu un apbūves tīklu ar Rīgas Bierīņu apkaimi. Viena no trim piedāvātajām apkaimēm (kopā ar Tiraines un Tēriņu apkaimēm), kas veidos Mārupes pilsētu. Apkaimē ir ietverts arī neapbūvētais Bierīņu purvs, tomēr faktiski visa pārējā apkaime sastāv no privātmāju apbūves teritorijām.

Apkaimes centrs ir attīstāms faktiski jau eksistējošā novada centrā, kur jau atrodas gan publiskie, gan komercpakalpojumi. Šis ir arī vēsturiskais Mārupes ciema centrs.

6. **Piņķu apkaime.** Otra ar iedzīvotājiem bagātākā apkaime novadā, kas ietver Piņķus, daļu no Priežciema (Beberus), Brīvkalnus, Vīkuļus, Sēbruciemu un Egluciemu. Apkaimi šķērso vai tai pieguļ nozīmīgi valsts autoceļi. Apkaimi raksturo strauja attīstība – tiek izbūvētas gan dzīvojamās mājas, gan dažādi infrastruktūras objekti (skolas, sporta infrastruktūra).

Apkaimes centrs ir jau eksistējošs, vēsturisks centrs Piņķos ap Jūrmalas un Rīgas ielu krustojumu, kur apbūve jau ir ieguvusi pilsētai raksturīgas iezīmes, t.sk. pat kvartālu ar perimetrālu apbūvi, kā arī virkni sociālās infrastruktūras objektu. Centra iezīmes ir arī tālāk uz ziemeļiem, Salienā, kur atrodas starptautiskā skola, hokeja halle un Latvijai neierasta formāta iepirkšanās centrs “Via Jūrmala Outlet”, tomēr šeit nav publiskās infrastruktūras.

7. **Salas apkaime.** Pēc teritorijas otra lielākā apkaime novadā, kas pārsvarā ietver zemes strēli starp Lielupi un Babītes ezeru, kā arī novadā iekļautos purvājus un Lielupes palieņu pļavas rietumos no Lielupes. Kopumā šī ainaviskā apkaime ir maz apdzīvota, tajā atrodas virkne nelielu ciemu: Varkaļi, Sīpolciems, Silmalas, Spuņciems, Pērnciems, Straupciems, Gātciems, Pavasari un Kūdra. Šī daudzveidīgā apkaime, iespējams, ir diskutablākā no piedāvājamām apkaimēm, jo tā ietver ļoti atšķirīgas teritorijas, tajā skaitā uz austrumiem, t.i. Rīgas pusē esošos ciemus, kuru iedzīvotāji, visdrīzāk, neizmantos piedāvāto pakalpojumu centru Spuņciemā. Tomēr, sadalot šo apkaimi mazākās vienībās, pastāv risks iegūt nelielas (iedzīvotāju skaita ziņā) apkaimes, kurām būs bezmaz neiespējami attīstīt savus centrus. Apkaimi šķērso A10 autoceļš, kuru plānots pārbūvēt par ātrsatiksmes ceļu ar

¹⁶ Rail Baltica: Preparation of the Operational Plan of the Railway. Final Study Report. 15th November 2018. https://www.railbaltica.org/wp-content/uploads/2019/05/RB_Operational_Plan_Final_Study_Report_final.pdf

¹⁷ <https://ligabewhere.shinyapps.io/marupe-babite-ciemi/>

dalītām pretējā virziena brauktuvē. Tieši šī ceļa būvniecības kontekstā būs nepieciešama pārliecinoša iedzīvotājus pārstāvošas biedrības darbība, piedāvājot racionālākos un iedzīvotāju interesēm atbilstošākos risinājumus, lai nokļūtu uz šī ceļa vai to šķērsotu. Apkaimē plānots veidot arī jaunu Lielupes šķērsojumu uz Jūrmalas Dubultiem.

Apkaimes centrs ir esošs, vēsturisks centrs Spuņciemā. Šeit ir attīstīti atsevišķi pakalpojumi, tomēr nelielā iedzīvotāju skaita dēļ pakalpojumu klāsts ir neliels. Par spīti apkaimes pievilcībai tās attīstība līdz šim bijusi salīdzinoši lēna, tomēr pastāv iespēja, ka nākotnē tā kļūs straujāka.

8. **Skultes apkaime.** Savrupais, no pārējā novada atšķirīgais Skultes ciems ir veidojies ap Skultes muižas vēsturisko centru kā PSRS armijas bāze un dzīves vieta līdzās lidostai "Rīga". Lai arī apkaime atrodas tuvu Rīgai (tai pieguļ neapdzīvota apkaimes daļa), to norobežo lidostas skrejceļš un ceļš uz Rīgu ved caur vairākām citām apkaimēm. Šeit, pārsteidzoši tuvu Rīgai, atrodas arī vairākas lauku viensētas. Lidosta un mežu masīvi piešķir šai apkaimei īpašu pievilcību.

Apkaimes centrs atrodas jau eksistējošā pakalpojumu centrā Skultes ciema centrā. Pakalpojumu klāsts mazā iedzīvotāju skaita dēļ ir neliels. Apkaimes un tās centra turpmākā attīstība ir atkarīga no tā, vai šeit nākotnē tiks attīstīts otrs lidostas skrejceļš, kas, atrastos vismaz 760 metrus rietumos no tagadējā skrejceļa,¹⁸ t.i. cieši līdzās eksistējošām ciema ēkām, t.sk. skolai. , kā arī, vai, izmantojot lidostas tuvumu, attīstīsies jauni uzņēmumi un citi objekti, piemēram aviācijas muzejs.

9. **Spilves apkaime.** Šī apkaime kā ķīlis iespiežas starp divām pilsētām – Jūrmalu un Rīgu. Tomēr, tieši Jūrmalas un Rīgas pusēs šo apkaimi norobežo mežu un upju palieņu masīvi, toties tai piegulošās Babītes un Piņķu apkaimes norobežo autoceļš A5 un dzelzceļš. Apkaimē atrodas Mežāres un Spilve. Apkaimi raksturo virkne apbūves teritoriju, kuras ir izveidojušās, galvenokārt, ap Kleistu ielu. Par spīti samērā plašajai apbūves teritorijai šeit nav publiskās infrastruktūras iestāžu un ir maz komerciestāžu. Apkaimē šobrīd faktiski nav sava centra. To tiek piedāvāts attīstīt ap Kleistu un Zvaigžņu ielu, pie ražotnes "Spilva". Šāds centra novietojums ļautu labāk attīstīt arī teritoriju līdz Babītes centram, attīstot labāku A5 un dzelzceļa šķērsojumu, radot vairāk pamata arī Babītes dzelzceļa stacijas apkārtnes attīstībai.

10. **Tēriņu apkaime.** Šī apkaime ietver topošās Mārupes pilsētas ziemeļrietumu daļu, kā arī Rīgas lidostas centrālo daļu un neapbūvētu teritoriju (Akācijas). Apkaimes centrālā daļa pieguļ Rīgas pilsētai, saplūstot ar Rīgas Bierīņu apkaimes apbūvi. Nozīmīgs attīstības projekts apkaimē būs *Rail Baltica* būvniecība. Apkaimē atradīsies šī dzelzceļa starptautiskā stacija lidostā, kas, kopā ar lidostas darbību apkaimes rietumu daļu padara īpaši pievilcīgu uzņēmējdarbībai. Jau pašlaik šī apkaime attīstās ļoti strauji, t.sk. tiek attīstīti arī pilsētai raksturīgi perimetālās apbūves kvartāli pie Dalbes un Malduguņu ielām.

Apkaimē jau šobrīd ir esošs centrs ap bijušo Bierīņu muižu – tagadējo Mārupes Valsts ģimnāziju. Pašlaik šeit ir salīdzinoši neliels pieejamo pakalpojumu klāsts, tomēr straujā apkaimes attīstība sola arī strauju komercpakalpojumu attīstību. Pašvaldībai ir rūpīgi jāizvērtē iespēja šeit paplašināt arī pašvaldības sniegto sociālo pakalpojumu klāstu, kā arī labiekārtot šo topošo apkaimes centru. Sava veida centrs ir arī Rīgas starptautiskā lidosta ar plašu pieejamo komercpakalpojumu klāstu, tomēr šī centra attīstībā pašvaldības rīcībai ir mazāka loma.

11. **Tīraines apkaime.** Šī apkaime ietver daudzstāvu apbūves teritorijas, kā arī privātmāju apbūves teritorijas Tīraines ciemā un daļā no esošā Mārupes ciema, kā arī neapbūvētu, salīdzinoši dabisku teritoriju Medema purvā. Tīraines apkaime būs viena no trim Mārupes pilsētu veidojošām apkaimēm. Arī šī apkaime, pateicoties tam, ka tā atrodas līdzās Rīgai un dzelzceļam, attīstās strauji – šeit turpinās daudzdzīvokļu namu būvniecība. Šīs teritorijas attīstībā īpaši būtiska ir veiksmīga sadarbība ar Rīgas pilsētu, gan risinot satiksmes attīstību starp Tīraines apkaimi un Vienības gatvi Rīgā, gan arī izvērtējot un veicinot jaunas dzelzceļa stacijas izveidi iepretī Rīgā esošajai Ozolciema ielai un Tīrainē esošajai Ventas ielai. Apkaimes iedzīvotāju skaits nesenā pagātnē ir pieaudzis ļoti strauji un pašlaik apkaimes iedzīvotāji izjūt pakalpojumu centra trūkumu.

¹⁸ Starptautiskās lidostas "Rīga" attīstības plāns 2012. – 2036.gadam un tā stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējums. https://www.riga-airport.com/uploads/files/RIX_AP_2014_03_14.pdf

Apkaimē veidojas divi viens no otra netālu esoši centri: vēsturiskais Tīraines muižas centrs pie Vecozolu ielas, kur Mārupes novada pašvaldība plāno attīstīt jaunas iestādes pašvaldības pakalpojumu sniegšanai, gan arī teritorija starp Tīraines ambulanci un Mārupes pamatskolu pie Viskalnu ielas. Pagaidām šeit pieejamais pakalpojumu klāsts ir salīdzinoši neliels.

12. **Vētru apkaime.** Apkaime ietver Vētru ciemu, vairākus ražošanas un loģistikas uzņēmumus kā arī neapbūvētas vai maz apbūvētas teritorijas ap tiem. Šeit atrodas plašas privātmāju apbūves teritorijas, kas strauji tiek apbūvētas. Teritoriju šķērso un tai pieguļ plānotā *Rail Baltica* trase, kas sola šeit arī strauju ražošanas un loģistikas uzņēmumu attīstības turpinājumu. To veicinās arī plānotā apkaimei piegulošā A5 ceļa pārbūve. Līdz ar to ir sagaidāms, ka līdz šim maz apdzīvotajā apkaimē nākotnē strauji pieaugs iedzīvotāju un uzņēmumu skaits.

Apkaimē pašlaik nav izveidojies centrs, tomēr gaidāmais iedzīvotāju skaita pieaugums visdrīzāk novedīs pie šāda centra izveidošanās. Pašvaldība to var veicināt, centru mērķtiecīgi attīstot. Šeit ir jāizvēlas vai šādu centru veidot pie salīdzinoši intensīvākā P132 ceļa, piemēram pie “Mārtiņmuižas”, vai arī centram atvēlēt no intensīviem satiksmes ceļiem nostāk esošo Rožu ielu, piemēram, pie krustojuma ar Bērzzemnieku ielu.

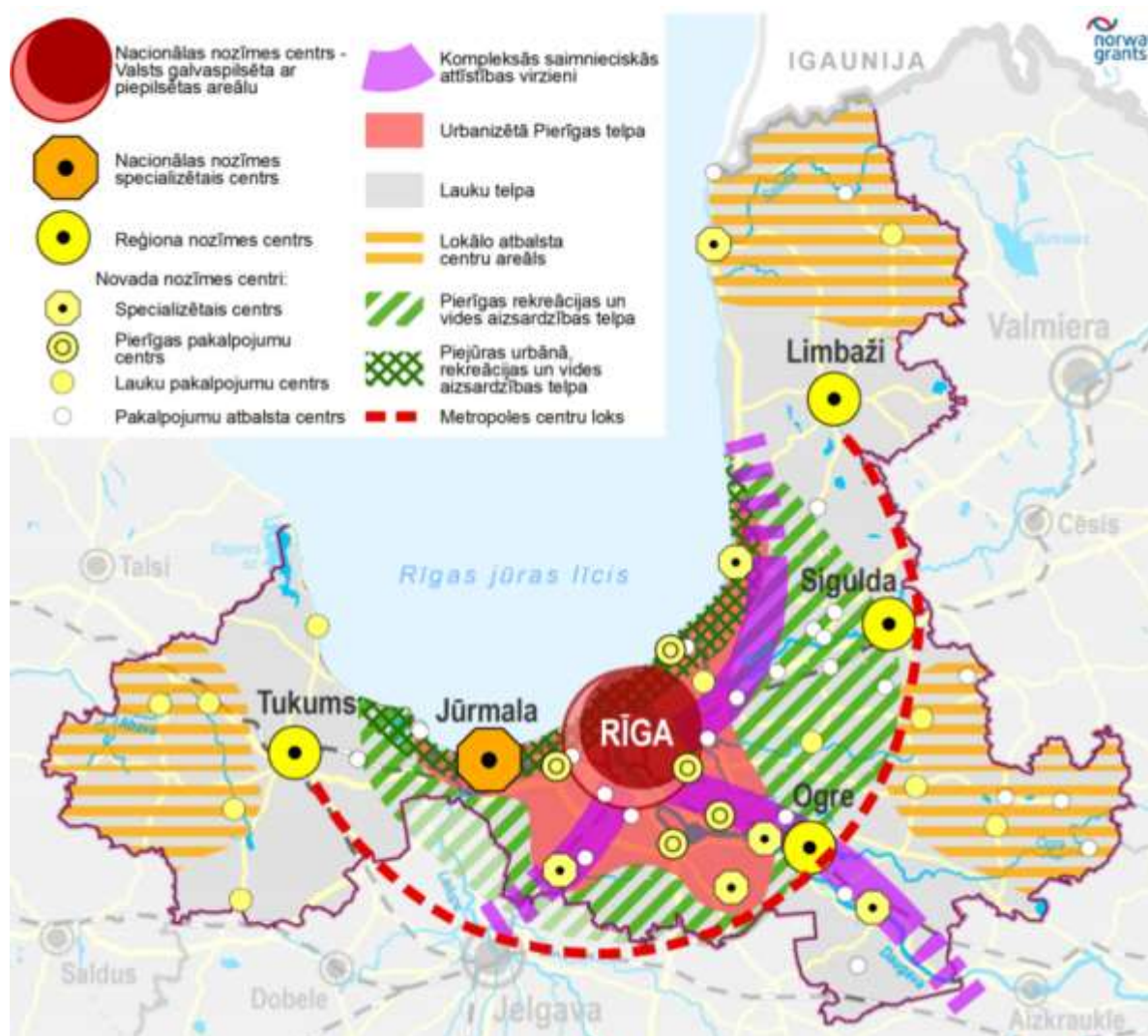
6.2. Mārupes novada loma Rīgas metropoles areālā

Mārupes novads un tajā esošie apdzīvojuma centri – Mārupes pilsēta un novadā esošie ciemi – atrodas Rīgas metropoles areālā un lielākā daļa novada iedzīvotāju dzīvo tiešā Rīgas tuvumā – piepilsētas areālā. Attīstot *Rail Baltica*, piepilsētas dzelzceļu un novadā esošos autoceļus, novada nozīme Rīgas metropoles areālā aizvien pieaugs. Šeit dzīvos aizvien vairāk iedzīvotāju, kā arī jau attīstās un turpinās attīstīties augstas pievienotās vērtības ražošanas un pakalpojumu uzņēmumi.

Rīgas plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014.-2030.gadam¹⁹ Rīgas pilsētai piegulošo zonu iekļauj piepilsētas areālā, lielāko daļu novada iekļauj urbanizētajā Pierīgas telpā, mazapdzīvoto un neapdzīvoto Mārupes novada dienvidrietumu daļu iekļaujot Pierīgas rekreācijas un vides aizsardzības telpā. Novadā esošās apdzīvotajām vietām apdzīvojuma telpiskajā struktūrā nav ierādīta augsta vieta: šeit atainoti tikai Piņķi, Babīte un Mārupe, kur attiecīgi Piņķi ir Pierīgas pakalpojumu centrs, bet Babīte un Mārupe, attiecīgi, zemākā statusa centri – pakalpojumu atbalsta centri (sk. 6.2. attēlu).

¹⁹ Rīgas plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014.-2030.gadam, http://rpr.gov.lv/wp-content/uploads/2017/12/RPR-ilgtspējīgas-attīstības-stratēģija_2014-2030.pdf

6.2.attēls: Apdzīvojuma telpiskās struktūras attīstība Rīgas plānošanas reģionā, reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014-2030.

Kartē ir iekļauts arī kompleksās saimnieciskās attīstības virziens starp Rīgu un Jelgavu – citu šādu virzienu novada teritorijā kartē nav.

Faktiskā situācija kopš šī dokumenta izstrādes brīža jau ir mainījusies un turpina mainīties:

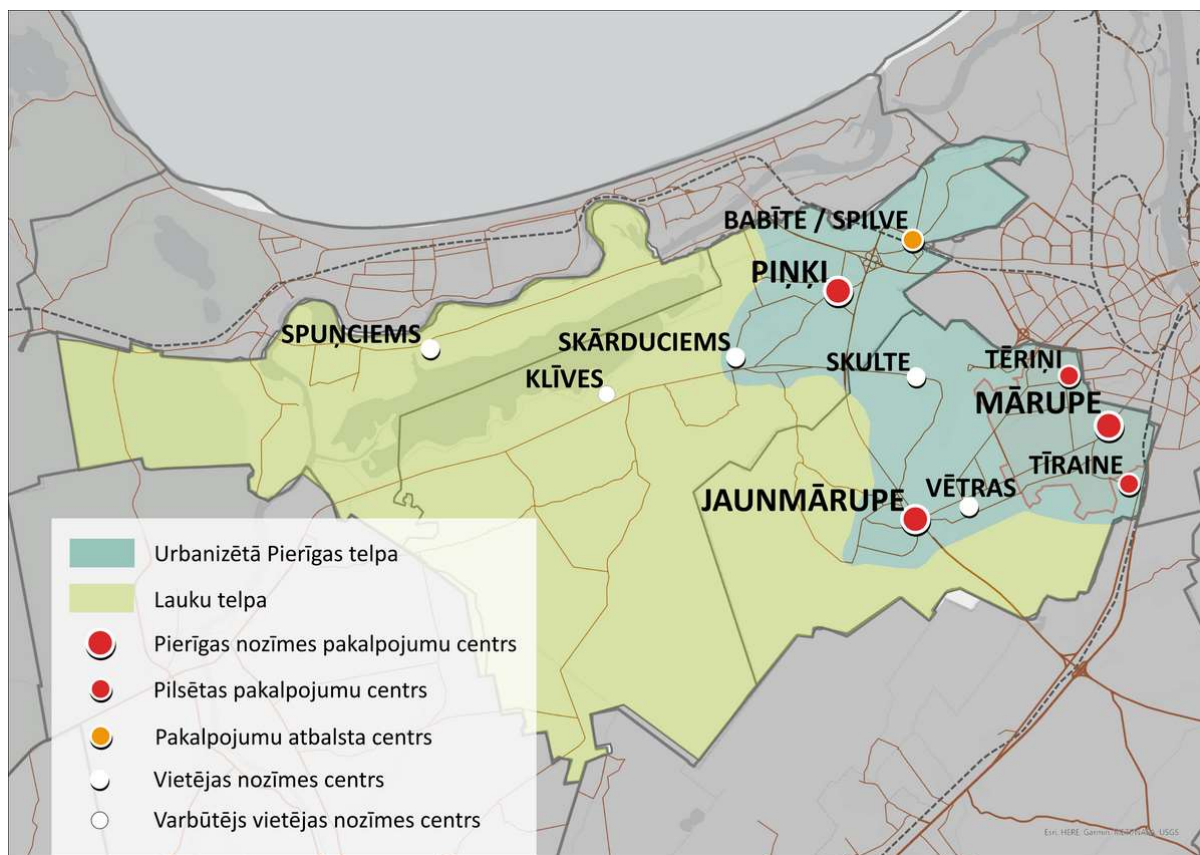
- Jau ir uzsākti ātrgaitas dzelzceļa līnijas *Rail Baltica* būvniecības darbi un šī līnija nākotnē, visdrīzāk, palielinās vēl viena apdzīvojuma centra – Jaunmārupes – nozīmi, jo Jaunmārupē varētu atrasties vietējā dzelzceļa pietura ar augstu satiksmes intensitāti visas diennakts laikā, krasi uzlabojot Rīgas sasniedzamību no Jaunmārupes.
- Saimnieciskā darbība veiksmīgi attīstās gan Olainē, gan Jelgavā, tomēr nav vērojamas iezīmes, ka notiktu īpaša kompleksa saimnieciskā attīstība no Rīgas tieši šajā virzienā. Toties ir vērojama strauja uzņēmumu attīstība teritorijā ap Rīgas starptautisko lidostu un tiek plānota intensīva attīstība ap *Rail Baltica* dzelzceļa koridoru no Rīgas līdz Jaunmārupei un, iespējams, arī tālāk. Bez tam attīstās ar rekreāciju (golfs, hokejs) un pakalpojumiem (iepirkšanās centri, starptautiskā izglītība) saistīts attīstības virziens starp Rīgu un Jūrmalu – šī attīstība būtu jāveicina arī turpmāk, šādi atbalstot arī Jūrmalas kā starptautiskas nozīmes rekreācijas centra attīstību.
- Mārupe iegūst pilsētas statusu un, pateicoties lielajam iedzīvotāju skaitam, Mārupē strauji attīstās arī pakalpojumi – līdz ar to šī centra nozīme pieaug.

6.3. Ilgtermiņa prioritātes apdzīvojuma struktūrai

Augstāk minēto faktoru dēļ Mārupes novada loma Rīgas metropoles areālā ir augstāka, nekā atainots 6.2.attēlā un apdzīvojuma struktūras veidošanā novadu raksturo šādas ilgtermiņa prioritātes:

- Rīgas pilsētai tuvāk esošā Mārupes novada daļa (*urbanizētā Pierīgas telpa*) arī turpmāk attīstīsies kā ērta un kvalitatīva dzīves vieta desmitiem tūkstošu ģimeņu, un kā nozīmīgs visa reģiona saimnieciskās darbības centrs, kas, izmantojot to, ka novadā atrodas starptautiskā lidosta un ātrgaitas dzelzceļš *Rail Baltica*, specializējas uz augstas pievienotās vērtības ražošanu un pakalpojumu sniegšanu.
- Novada teritorijā tiek akcentēti divi kompleksās attīstības virzieni: a) kompleksais rekreācijas un pakalpojumu virziens gar autoceļu A10 starp Rīgu un Jūrmalu; b) augstas pievienotās vērtības ražošanas un pakalpojumu sniegšanas virziens starp Rīgas starptautisko lidostu un Jaunmārupi.
- Novada teritorijā atrodas un tiks attīstīti šādi apdzīvojuma centri (sk. 6.2.attēlu): trīs Pierīgas nozīmes pakalpojumu centri Mārupē, Jaunmārupē un Piņķos, kā arī pakalpojumu atbalsta centrs Babītē/Spilvē.
- Vietējas nozīmes centri tiks attīstīti Skultē, Spuņciemā, Skārduciemā/Dzīlnuciemā un Vētrās. Mārupes pilsētā tiks attīstīti trīs pilsētas pakalpojumu centri Mārupē, Tēriņos un Tīrainē.
- No Rīgas attālākajā novada daļā (*lauku telpa*) tiks saglabāts un izkopts vides un rekreācijas potenciāls. Klīvu apkaimē vietējas nozīmes centra attīstība notiks, ja būtiski (3-4 reizes) pieaugs apkaimes iedzīvotāju skaits.

6.2. attēls. Mārupes novada apdzīvojuma struktūra

6.4. Vadlīnijas apdzīvojuma struktūras attīstībai

- Mārupes novadā tiek veidota šādu hierarhiski strukturēta apdzīvojuma centru sistēma:
 - o Mārupe, Jaunmārupe, Piņķi: **Pierīgas nozīmes pakalpojumu centri**. Mārupes pilsētā tiek attīstīti vēl divi **pilsētas pakalpojumu centri** Tēriņos un Tīrainē;
 - o Vienots Babītes un Spilves apkaimju centrs: **pakalpojumu atbalsta centrs**;
 - o Skulte, Spuņciems, Sēbruciems/Dzīlnuciems un Vētras: **vietējas nozīmes centri**;

- Klīves: **varbūtējs vietējas nozīmes centrs** gadījumā, ja apkaimē būtiski pieaug iedzīvotāju skaits.
- Infrastruktūra prioritāri tiek attīstīta atbilstoši šai apdzīvoto vietu hierarhijai.
- Katrs no uzskaitītajiem apdzīvojuma centriem (izņemot Klīves) tiek atsevišķi un kompleksi plānots teritorijas plānojuma izstrādes ietvaros, katrā no tiem paredzot vietu potenciālajam iedzīvotāju skaitam atbilstošu attīstību, kas ietvertu nepieciešamo infrastruktūru, zaļās rekreācijas teritorijas, dzīvojamās apbūves teritorijas, publiskās infrastruktūras un komercpakalpojumu apbūves kā arī ražošanas un loģistikas uzņēmumu teritoriju attīstību. Plānošanas ietvaros ir jāapzina zemes īpašumtiesību statuss un, ja nepieciešams, jānosaka pašvaldības funkciju nodrošināšanai atpērkamā nekustamā īpašuma apjoms un iespējamais novietojums.
- Lai gan **Rīgas starptautiskā lidosta** nav apdzīvojuma centrs, arī šīs intensīvi apbūvētās un ekonomikas jomā ļoti nozīmīgās teritorijas attīstībai ir jāpievērš īpaša uzmanība. Arī turpmāk ir jānodrošina saskaņota Mārupes novada un lidostas attīstība.
- Tiek pārskatīts ārpus urbanizētās Pierīgas telpas esošo novada ciemu statuss un platība, samazinot ciemu skaitu un izslēdzot no ciemu teritorijām neapbūvētās platības.
- Tiek izvērtēta Piņķu ciema neapbūvētā platība starp dzelzceļu un autoceļu A10, izvērtējot nepieciešamību šeit saglabāt ciema statusu. Gadījumā, ja šeit ir plānota būvniecība, izvērtēt, vai šai teritorijai ir pietiekama saikne ar Pieņķiem, jeb tā veidojama kā jauns ciems.
- Novadā esošās lielākās apdzīvotās vietas tiek attīstītas, definējot katrai no apdzīvotajām vietām centru un paredzot augstāku apbūves intensitāti un jauktu dzīvojamās un darījumu iestāžu teritoriju attīstību katras attīstāmās apdzīvotās vietas centrā.
- Katrā apdzīvotajā centrā tiek mērķtiecīgi attīstīta “zaļā” teritorija – parki un skvēri.
- Katrā apdzīvotajā centrā vēlams izveidot arī vietzīmes, kas apliecina katra apdzīvojuma centra īpašo identitāti, tajā skaitā robežzīmes.
- Apdzīvotajās vietās ir jāplāno to mērogam atbilstoša un lietotājiem iespējami droša satiksmes infrastruktūra, kas balstīta uz šādu prioritātes hierarhiju: 1) gājēji; 2) velotransports; 3) sabiedriskais transports; 4) autotransports.
- Apdzīvotajās vietās, kuras atrodas pie dzelzceļa stacijām (Babīte/Spilve, Jaunmārupe, Tīraine un citas iespējamās dzelzceļa staciju atrašanās vietas), plānojumā ir jāietver transportlīdzekļu novietnes svārstmigrantiem, tajā skaitā plānojot komercpakalpojumu sniegšanas zonu pie šīm novietnēm.
- Novada teritorijā netiek pieļauta tādas vienlaidus apbūves attīstība, kas liedz piekļūt ūdensmalām un pēc iespējas tiek novērsta t.s. slēgto ciemu attīstība.
- Plānošanas ietvaros ir nepieciešams konsultēties un vienoties par koordinētu attīstību primāri ar pašvaldības iedzīvotājiem un uzņēmējiem, kā arī ar kaimiņu pašvaldībām, Rīgas starptautisko lidostu, dzelzceļa līniju un autoceļu pārvaldītājiem.
- Tiek veikts apdzīvojuma centru un apkaimju attīstības monitorings, tajā skaitā apzinot iedzīvotāju skaitu, pieejamos publiskos un komercpakalpojumus, darbavietu skaitu, iedzīvotāju nepieciešamības.

7. Sasniedzamie rādītāji

Sasniedzamie rādītāji ataino Mārupes novada pašvaldības plānoto attīstības kursu, attīstot racionālu apdzīvojuma struktūru.

Pašvaldība tiešā veidā nevar ietekmēt pirmo divu sasniedzamo rādītāju rezultātu, jo tas ir atkarīgs no faktoriem, kuri nav Mārupes pašvaldības kontrolē.

Tomēr pašvaldība var mērķtiecīgi attīstīt novada apdzīvotos centrus, šādi padarot tos konkurētspējīgākus gan novadā jau dzīvojošo iedzīvotāju acīs, gan arī jauniem iedzīvotājiem izlemjot izvēlēties tieši Mārupes novadu par savu dzīves vietu, šādi ļaujot sasniegt un pārsniegt arī tos rādītājus, kuri nav tiešā pašvaldības kontrolē.

Indikators	Datu avots	Bāzes vērtība, 2020	Vidējā termiņā (2028.gads) sasniedzamais rezultāts	Ilgtermiņā (2034.gads) sasniedzamais rezultāts
------------	------------	---------------------	--	--

Rādītāji, kuru sasniegšana nav tiešā pašvaldības kontrolē

Iedzīvotāju skaits novadā	CSP	31 721	37 400	41 300
Apkaimju biedrības	Pašvaldība	0	6	10

Pašvaldības rīcību rezultātā sasniedzamie rādītāji

Apdzīvojuma centri ar pirmsskolas izglītības iestādēm	Pašvaldība	7	8	9
Apdzīvojuma centri ar sākumskolām	Pašvaldība	6	8	9
Apdzīvojuma centri ar pamatskolām	Pašvaldība	4	4	7
Apdzīvojuma centri ar vidusskolām	Pašvaldība	2	4	4
Apdzīvojuma centri ar kultūras / saietu namiem	Pašvaldība	3	4	7
Apdzīvojuma centri ar publiski pieejamām sporta zālēm	Pašvaldība	6	7	8
Apdzīvojuma centri ar peldbaseiniem	Pašvaldība	1	2	2